PUBLICATIES DER INDISCHE PARTIJ.

VII.

EERSTE BOEKJAAR DER INDISCHE PARTIJ

1912.

Samengesteld in gevolge Art 12, al 1, der Statuten

DOOR

J. G. VAN HAM,

Secretaris van het Hoofdbestuur.

VOOR HET

EERSTE INDIËRS-CONGRES

(21 – 23 Maart 1913)

TE SEMARANG GEHOUDEN.

Prijs f 0.50

N. V. EERSTE BANDOENGSCHE STOOMDRUKKERIJ
VOORH. A. C. NIX & Co.
1913

AKAAN NASIONAL RI
VES DEKKER
8

pp 293, 240

698 41
B:- 1012 7

PUBLICATIES DER INDISCHE PARTIJ.

KSATRIAN BANDOENG INSTITUUT

VII.

EERSTE BOEKJAAR DER INDISCHE PARTIJ

1912.

Samengesteld in gevolge Art 12, al 1, der Statuten

DOOR

J. G. VAN HAM,

Secretaris van het Hoofdbestuur.

VOOR HET

EERSTE INDIËRS-CONGRES

(21 – 23 Maart 1913)

TE SEMARANG GEHOUDEN.

Prijs f 0.50

N. V. EERSTE BANDOENGSCHE STOOMDRUKKERIJ
VOORH. A. C. NIX & Co.
1913

Dit boek is in goede conditie.
Vouw het niet om. Het kan je f 0.30 kosten,
als het beschadigd terugkomt. Maak het niet vuil;
dat zou je f 0.05 kosten.
Het Ksatrian Instituut.

VOORWOORD.

Bij het eerste Jaarboekje der Partij, dat den lezer hierbij wordt aangeboden, past ten aanzien van den kalender wel een enkel woord van inleiding.

De bedoeling van den samensteller van dezen kalender was eenige meerdere kennis te verspreiden omtrent de Geschiedenis van ons Vaderland en de Cultuur van het Oosten in het algemeen. De bestaande geschiedboeken - er zijn er slechts weinige — geven ten overvloede een verkeerd beeld van de gebeurtenissen in ons land in den loop der jaren. De schrijvers behooren allen tot de overheerschers en hun werk, zelfs het meest onbevangene, vertoont onmiskenbaar de sporen van de gezindheid dezer schrijvers: het imperialisme van den overheerscher gluurt telkens om den hoek. Eigen fouten worden zoo klein mogelijk gezien, ja zelfs worden vaak gruwelijke en schandelijke bladzijden uit de historie der Hollanders in Indië vergoelijkend gelezen. De fouten der oorspronkelijke bewoners evenwel, wien een sluwere en geringwaardige koopmanschap geleidelijk alle bezit ontstal, worden meest breed uitgemeten. Zoo krijgt men een gansch vertrokken beeld van de groote figuren onder de zonen dezer landen.

Het meer bekend maken van de grootheid van ons Vaderland, zij het dan nu nog slechts door kleine en geheel onvolledige notities, welke slechts het voordeel hebben dagelijks onder de oogen te komen, is een dankbare taak. En daaraan heeft deze eenvoudige kalender zich willen geven.

Hier en daar zijn data tusschengelascht, aan welker juistheid ernstige twijfel gerechtvaardigd is. Het was niet altijd mogelijk, ja, een enkele maal zelfs niet bij benadering, na te gaan op welken dag een te memoreeren gebeurtenis had plaats gehad. De jaartallen zijn in doorsnede te controleeren geweest.

De kalender is nog uiterst onvolledig en voor een aanvulling daarvan voor een tweeden jaargang, wanneer althans daaraan waarde wordt gehecht, houdt de samensteller zich aanbevolen.

Hier en daar is een datum genoemd, verwijzende naar een groote figuur elders in het Oosten. In Europa bestaan vele van dergelijke kalenders ter bekendmaking van waarin het Westen groot en roemrijk was. Er is alle aanleiding dit goede voorbeeld ten opzichte van Azië te volgen.

DE SAMENSTELLER.

Bandoeng, Februari 1913.

OOSTERSCHE KALENDER

voor 1913.

JANUARI.

1. Woensdag. 1877. Hindustan tot Engelsch-Indisch keizerrijk gemaakt.
Arabisch veldheer Abd er Rahman valt in Frankrijk, vernietigt het leger van Eudo van Aquitanië, maar sneuvelt bij Poitiers (732).

2. Donderdag. 1680. De Madoereesche held Troena Djaja, door de Hollanders aan Amangkoe - Rat overgeleverd, door dezen verraderlijk vermoord.
1905. Kapitulatie van Port Arthur aan den Japanschen Generaal Nodzu.

3. Vrijdag. 1619. Jan Pieterz. Koen vlucht voor de Engelschen van Djakarta naar Amboina. — Omstreeks 450 n. Chr. bezoekt de Chineesche reiziger Fa Hien Java.

4. Zaterdag. Oudste getuigenis van den naam Yava-Dwipa vindt men bij den Griekschen geograaf Claudius Ptolemaeus (2de eeuw n. Chr.) — Sjeik el Busiri, Arab. lofdichter, stierf in 694.

5. Zondag. 1546. Groote vloot van Bantam, eenige honderden vaartuigen sterk, vertrekt tot tuchtiging van Pasoeroean. Na twee groote bloedige veldslagen behield Pasoeroean zijn onafhankelijkheid.

6. Maandag. 1811. Wederrechtelijke afdwinging van Kedoe, Blora en andere Regentschappen ten nadeele van den Soesoehoenan van Soerakarta door Daendels.

7. Dinsdag. In Arjabhata's sterrekundig leerboek wordt (± 500 n. Chr.) Java's geografische ligging reeds bepaald.

NOTITIES.

Proletariërs van alle landen, vereenigt U! Gij hebt slechts uw ketenen te verliezen.

Karl Marx.

JANUARI.

8. Woensdag. In 1157 werd de kawi-tekst van de Barata-Yoeda opgesteld. — Aboel Kasim Mahmoed ben Omar Samachiari, Arab.-Perzisch geleerde, werd in 1075 geboren.

9. Donderdag. In 78 n. Chr. vangt de Javaansche jaartelling (Adji Saka) aan, vermoedelijk naar den aanvang der Hindoe-heerschappij over Java.

10. Vrijdag. 1811. Wederrechtelijke afdwinging van vele regentschappen ten nadeele van den Sultan van Jogjakarta door Daendels.

11. Zaterdag. 1684. Dood van Gouverneur-Generaal Cornelis Speelman.

12. Zondag. De overlevering spreekt van de stichting van het rijk van Padjadjaran in de 12de eeuw n. Chr. onder Praboe Ratoe Poerana.

13. Maandag. De bouw van den Boro-Boedoer heeft waarschijnlijk in de 8ste eeuw n. Chr. plaats gehad.

14. Dinsdag. 1808. Maarschalk Daendels aanvaardt het bewind over Indië. — Mohammed Ibn Omar Wakidi, Arab. historicus, werd in 747 te Medina geboren.

15. Woensdag. De bloeitijd van het rijk van Prambanan viel in de 9e en 10e eeuw n. Chr.

NOTITIES.

Gelijk de olifant in den strijd de pijlen verdraagt, die naar hem worden geschoten, zoo zal ik geduldig verdragen de beleedigingen der velen.

Dhammapada.

JANUARI.

16. Donderdag. Een vredesverdrag tusschen Padjadjaran en Madjapahit werd in 1325 gesloten.

17. Vrijdag. In 1467 stierf Soenan Ngampel, de wali, wiens dood indirect voerde tot den val van Madjapahit. Ibn Badsja, de vroegste filosoof onder de Spaansche Arabieren, stierf in 1138 te Fez.

18. Zaterdag. Soenan Giri stierf 5 jaar na den val van Madjapahit (1483); Soenan Bonang in 1486. Soenan Goenoeng Djati predikte den islam in Cheribon.

19. Zondag. De voltooiïng van de beroemde moskee van Demak, de oudste op Java, had in 1468 plaats.

20. Maandag. Raden Patah, toemmaals een jonge man in de kracht van zijn leven, doet Madjapahit vallen en roept zich uit tot eersten islam-heerscher op Java (1478). Hieraan vooaf ging de zevendaagsche veldslag in de vlakte van Kertasana (1477 ?)

21. Dinsdag. Hassan-ud Din islamiseerde de Lampongs, waarna hij Praboe Sili Wangi van Padjadjaran aan zich onderwierp (1481), Raden Patah liet zich in dit zelfde jaar tot Panembahan Djimboen uitroepen.

22. Woensdag. 1619 Pieter van den Broeck, door de Javanen te Djakarta gevangen genomen, laat zich als hun werktuig gebruiken tegen zijn eigen landgenooten.

23. Donderdag. 661 Ali ibn Abi Talip, schoonzoon van Mohammed, en kalif, vermoord.

NOTITIES.

Hem schaadt het gif niet, die geen wonden heeft.

Boeddha.

JANUARI.

24. Vrijdag. 1874. Verovering van den Kraton (thans Koeta Radja) van Atjeh onder luit. generaal v. Swieten. (2de Atjeh exped.)

25. Zaterdag. 1546. De Pangeran van Demak trekt met een groote legermacht op honderden schepen tegen Pasoeroean ten oorlog.

26. Zondag. 1885. De Mahdi verovert na een beleg van 10 maanden Kartoem op de Engelschen, waarbij generaal Gordon sneuvelt.

27. Maandag. Admiraal Patih Kwetir tastte in 1513 de Portugeezen in Malakka aan, maar moest wijken. De beroemde Arab. filosoof Ibn Sina (Avicenna) werd in 980 te Afchena (Bochara) geboren.

28. Dinsdag. Pangeran Tranggana, zoon van Raden Patah, die in 1490 stierf, heerschte van Banten tot Balembangan, en schonk het volk wetboeken. (± 1521).

29. Woensdag. Admiraal Patih Oenoes, met 90 schepen en Javaansch geschut, tastte vergeefs de Portugeezen aan. D' Abren was de eerste Portugees die te Gresik Java's bodem betrad (1513).

30. Donderdag. Beroemde Perz. en Ind. geschiedschrijvers waren: Mohammed Mohammad Mehdi (1757), Ibn Abdul Kerim, Anfis (1200), Ahmed Ali Sendilawi (1803), Lutf Alibegs (1722 1784).

31. Vrijdag. 1619. De Hollanders te Djakarta geven zich aan de Javanen en Engelschen over, welke kapitulatie dadelijk geschonden werd.

NOTITIES.

Strijden zult Gij voor U- zelf.

Dhammapada.

FEBRUARI.

1. Zaterdag. Kjai Gedé Mataram, die in 1575 overleed, wordt aangezien als de stichter van Mataram. — De Arab.-Syrische encyclopaedist Aboel Faradsj, werd in 1226 in Armenië geboren.

2. Zondag. 1780. Geboortedag van Johannes graaf v. d. Bosch, gouverneur-generaal van Ned.-Indië, uitvinder van het Kultuurstelsel en personificatie van het systeem tot uitbuiting der kolonie.

3. Maandag. 1867. Keizer Moetsuhito, de hervormer, eerste alleenheerscher van Japan.

4. Dinsdag. 1685. Soerapati steekt Kartasoera in brand en vernietigt de Hollandsche troepen onder Tak en Grevinck.

5. Woensdag. 1822. Ali Pasjah van Djanina, bekend Albaneesch vrijheidsheld, vermoord.

6. Donderdag. 1904. Uitbreken van den Russ.- Japanschen oorlog. – Mohamad ibn Djawir Albattani, grootste Arab. astronoom, stierf in 929.

7. Vrijdag. Sultan Mantsjoer-sjah van Atjeh ontwierp in 1567 een plan om in bondgenootschap met Hindoestan en Demak de Portugeezen uit geheel Indië te verdrijven.

NOTITIES.

Niet ik, o, mijn leerlingen, strijd met de wereld, maar de wereld strijdt met mij. Een leeraar der waarheid strijdt met niemand in de wereld.

Samyutta Nikaya.

FEBRUARI.

8. Zaterdag.

1708. Geheime instructie van de Hooge Regeering aan den commandeur Knol om prins Soenan Mas verraderlijk op te lichten.

1855. Dipanegara sterft te Makasar als balling.

9. Zondag.

1904. Nederlaag der Russen tegen de Japanners voor Port Arthur en Tsjemoelpo.

10. Maandag.

In 1602 brak de driejarige oorlog uit tusschen Mataram en Demak. Door een reeks van oorlogen vestigde de beroemde sultan Ageng de opperheerschappij van Mataram (1615) over Java, in 1623 over Madoera.

11. Dinsdag.

1889. Keizer Mutsuhito geeft Japan een grondwet.

12. Woensdag.

1869. Foead Pasjah, bekend Turksch staatsman, te Nizza gestorven.

Ali Masudi, Arab. reiziger, stierf in 959 te Kaïro.

13. Donderdag.

1755. Mangkoe Boemie, na negen jaren oorlog gevoerd te hebben tegen de Compagnie, door deze te Ganti als Sultan van Mataram erkend.

14. Vrijdag.

1821. Geboorte van Li- Hoeng- Tsjang beroemd Chineesch staatsman.

Jan Cleyn, alias Pekel, leidde een samenzwering tegen de Hollanders, maar werd voor de uitbarsting ontmaskerd (1644).

NOTITIES.

Regeeringen ontleenen hun gezag slechts aan de instemming der geregeerden.

Verklaring van de Amerikaansche Onafhankelijkheid. 1776.

FEBRUARI.

15. Zaterdag. Abd er Rahman I stichtte het Emiraat van Cordova (746).

16. Zondag. 1830. Dipa Negara ontmoet kolonel Cleerens te Kitjawang voor de eerste onderhandelingen.

17. Maandag. Beteekenisvolle Ind. en Perz. geografen: Nasir-ibhasran, Risaquli Khan, Esmir Ahmed Razi (1594).

18. Dinsdag. 1405. Sterfdag van Timoer, groof aziatisch veroveraar.
Ahmed ibu Chali Khan, Arab. historicus, werd in 1211 te Arbela geboren.

19. Woensdag. 1887. Multatuli te Niederingelheim gest.

20. Donderdag. Moewafak van Herat schreef in 970 zijn beroemde farmacologie, Moehamed Moemin Hoeseini ongeveer 1700 zijn medisch compendium.

21. Vrijdag. Mohamad ibn Moesa el Charesmi, beroemd Arab. wiskundige. (820).

NOTITIES.

Hoe talrijk de banden van bloedverwantschap en wederkeerige liefde mogen wezen waarin wij gewikkeld zijn, in den dood moet elk onzer daarheen gaan, enkel en alleen; onze eenige steun op dien dag zullen onze goede daden zijn.

Fo Sho Hing Tsan Ching.

FEBRUARI.

22. Zaterdag. Abd er Rahman III nam in 929 den Khaliftitel van Cordova aan. Onder hem en zijne opvolgers was Spanje het meest beschaafde land ter wereld.

23. Zondag. 1719. Aanvang van den 2en Javaanschen successieoorlog.

Es Sjerif al Edrisi, Arab. geograaf, te Ceuta in 1099 geboren.

24. Maandag. Mago, grondvester van de macht van Carthago, leefde van 550—500 v. Chr.

25. Dinsdag. 1709. Lafhartige en verraderlijke moord, voorbereid door commandeur Knol op last der Hooge Regeering, op den Dipatie van Soerabaia, Djajeng Rana.

26. Woensdag. 1834. Generaal Des Michels door Abd el Kadir tot den vrede gedwongen.

27. Donderdag. 1682. Beleg van Banten door Sultan Ageng.

28. Vrijdag. Aboe Beker, Mohamad's rechterhand en eerste khalif, werd 570 te Mekka geboren.

NOTITIES.

Ware vereering bestaat niet in het offeren van reukwerk, bloemen en andere stoffelijke dingen, maar in het streven naar het zelfde doel als hij, dien wij vereeren.

Jakatamala.

MAART.

1. Zaterdag. 1896. De Italianen bij Adua door Menelik II v. Abessinië, finaal verslagen.
1905. Vernietigende Nederlaag der Russen bij Moekden

2. Zondag. 1820. Multatuli te Amsterdam geboren.

3. Maandag. Beroemd was Açoka, boeddhistische koning van Magadha (259–226 v. Chr.)

4. Dinsdag. Abu Bekr Mohamad ibn Doreid, dichter en filoloog, werd in 837 te Basra geboren.

5. Woensdag. Ahmed Sjah, grondvester van het rijk der Afghanen, werd in 1724 geboren.

6. Donderdag. Als vermoedelijke dichter der Mahabharata, het grootste nationale heldendicht der Indiërs en der wereld, geldt Vyasa.

7. Vrijdag. Amr ibn el Ass, veroveraar van Egypte en Babylon, stierf in 664.

NOTITIES.

Gaat dan voort, broeders, voor het welzijn der velen, voor den zegen van de velen, uit medelijden voor de wereld, zoowel voor Goden als menschen. Maakt bekend, broeders, de vermaarde leer.

Mahavagga.

MAART.

8. Zaterdag. Attila de Hun de „Geesel Gods", vestigde door den schrikkelijken slag op de catalaunische velden (451) het Hunsche wereldrijk.

9. Zondag. De Boeddha werd als prins Siddharta in ± 550 v. Chr. te Kapilawastu geboren. Hij stierf te Kusinara in 477 v. Chr.

10. Maandag. De uitvinding van glas door de Egyptenaren had plaats ongeveer 1800 v. Chr.

11. Dinsdag. Uit de lange rij van Perz. en Indische geschiedschrijvers mogen de volgende met eere genoemd worden: Abdul Kadir Badaumi (1576); Aboe'l Fasl Allami (1551—1602); Ferishlah (1606); Mu'tammad Khan (1639); Abdoel Hamid (1654); Moh. Kasim (1688); enz..

12. Woensdag. 1884. Begin van het beleg van Kartoem door den Mahdi.

Aboe Djajar Mohammad ibn Djerir Tabari, groot mohammed. historicus en theoloog, te Amoel (Tabristan) in 838 geboren.

13. Donderdag. Mohammed Achmed, de leider van den opstand in Egyptisch Soedan, werd in 1844 te Dongala geboren.

14. Vrijdag. De Brahmaan Panini stelde in de 3e eeuw v. Chr. zijn beroemde sanskriet-spraakkunst op.

15. Zaterdag. Tabid ibn Korra, Arab. wiskundige. (836).

NOTITIES.

Mijn daad is mijn bezit! Mijn daad is mijn erfenis! Mijn daad is de moederschoot, die mij baarde. Mijn daad is het ras, waartoe ik behoor. Mijn daad is mijn rechtvaardiging.

Angutara Nikaya.

MAART.

16. Zondag. 1844. Baron Tamenoto Koeroki, vermaard Japansch Generaal, te Saga geboren.

17. Maandag. 1757. Mas Saïd, de eeuwige opstandeling, als eerste pangeran van het huis Mangkoe Negara erkend.

18. Dinsdag. Nasir Oëdin Toesi, die in 1273 stierf, was directeur van de Hoelogoe sterrewacht en schrijver van een beroemd leerboek over geometrie, astronomie en astrologie.

19. Woensdag. Vorst Ulugh Beg, kleinzoon van Timoer, die in 1449 stierf, was met anderen schrijver van een beroemd boek over cosmografie.

20. Donderdag. 1602. De Algmeene Staten verleenen voor 21 jaar octrooi aan de Oost- Ind. Compagnie, hetgeen beschouwd kan worden als de oorsprong der vestiging van de Hollanders in Indië.

21. Vrijdag. Aboe Nasr Mohamad al Farabi, filosoof, te Damascus in 950 gestorven.

Koning Çudraka, dichter van het wonderfijne drama „Mrittsjakatika" leefde in de 5de eeuw (?) v. Chr.

22. Zaterdag. Izz ed Din ibn el Achir, Arab. geschiedschrijver, werd in 1160 te Mosul geboren.

23. Zondag. 1825. Geboortedag van Nanasahib, aanvoerder van den grooten Britsch-Indischen vrijheids-oorlog van 1857.

NOTITIES.

Voor Allah geldt geen verschil, welk ook, tusschen de menschen. Het heeft Allah behaagd om Zijn waarheid te openbaren aan wie Hij daarvoor had uitverkoren ; niets zou gemakkelijker geweest zijn voor Allah dan Zijn waarheid te openbaren aan alle menschen, zoodat strijd daarover onmogelijk ware. Allah echter bedoelt den menschen erop te wijzen, dat het Hem niet behaagt twist te zien over het gevoelen wie meer in Zijn gunsten staat, deze of gene.

Al Beidawi.

MAART.

24. Maandag. 809. Dood van Haroen Al Rasjid, abassidisch khalif en zeer verlicht vorst.

25. Dinsdag. 1873. Holland verklaart aan Atjeh den oorlog, die thans 40 jaar geduurd heeft.
Mohammad ibn Mohammad Ghasali, Arab. geleerde, werd in 1059 te Toes in Chorassan geboren.

26. Woensdag. 1824. Oprichting der Nederl. Handelmaatschappij, oudst indisch Instituut van dien aard.

27. Donderdag. Farrutsji, gevierd dichter van Sultan Machmoed's tafelronde, gaf Perzië zijn eerste poëtiek en stierf in 1037.

28. Vrijdag. 1830. Trouwelooze en verraderlijke gevangenneming van Dipa Negara, den nationalen Javaanschen vrijheidsheld.

29. Zaterdag. Firdoesi, de grootste epische dichter der Perzen, één van de grootste epikers aller tijden, werd in 935 geboren en stierf in 1020.

30. Zondag. Omar el Chajani, Arab. wiskundige, stierf in 1123.

31. Maandag. Koning Amerophis III bouwde de zuilen van Memnon bij Thebe (1000 v. Chr.), het eerste „uurwerk".

NOTITIES.

Niet door geboorte wordt men een paria, noch ook wordt men door geboorte een brahmaan. Door uwe daden wordt gij een paria, en door uwe daden zult gij een brahmaan worden.

Boeddha.

APRIL.

1. Dinsdag.	Medsjed ed Din ibn el Athir, bekend traditie geleerde, werd in 1149 te Mosul geboren.
2. Woendag.	Abd-Ullah-Hatin, Perzisch heldendichter, stierf in 1521 te Chartsjird.
3. Donderdag	Nadir, de Napoleon van Perzië (1736 — 47) geboren in 1611 te Khorassan.
4. Vrijdag.	Nasr ed Din, Arab. geometricus, stierf in 1273.
5. Zaterdag.	1900. Dood van Osman Noeri Pasja Ghazi, bekend turksch veldheer en minister.
6. Zondag.	Foësi beroemd perz. dichter en geleerde, werd in 1547 te Agra geboren, stierf in 1595, en was reeds in 1572 dichterkoning aan het hof van Akbar.
7. Maandag.	Duarte Fernandez bereikt Siam (1511).

NOTITIES.

Gelijk de groote oceaan doordrongen is van het zout, zoo is mijn leer doordrenkt van den geest der bevrijding.

Kulla Vagga.

APRIL.

8. Dinsdag.	1419. Dood van Maulana Malik Ibrahim, den eersten der wali's te Gresik.
9. Woensdag.	1336. Geboortedag van Timoer, den grooten Aziat. veroveraar.
10. Donderdag.	Necho, koning van Egypte (609-595 v. Chr.) begon het kanaal van Suez te graven.
11. Vrijdag.	Hoesein Wais Kashifir was een beroemd Perzisch ethicus.
12. Zaterdag.	Ferghani, Arab. astronoom, stierf in 830.
13. Zondag.	1909 Revolutie in Turkijë.
14. Maandag.	1871. Omer Pasja, beroemd turksch generaal uit den Krim-oorlog, gestorven te Konstantinopel. 1873. Generaal-majoor Köhler, door de Atjehers verslagen, sneuvelt.
15. Dinsdag.	Sjems-ud-Din-Fakir (1814); Mirtsa Katih (1817) zijn bekende Perzische figuren op het gebied der rhetorica.

NOTITIES.

Alle dingen zijn vergankelijk, bewerk uw eigen bevrijding zonder ophouden.

Mahaparinibbana Sutta.

APRIL.

16. Woensdag.	Koning Çrikarsja (7e eeuw) dichtte vele drama's.
17. Donderdag.	1895. Vrede van Simonoseki tusschen China en Japan.
18. Vrijdag.	1826. Eerste bestorming en inneming van Plered bij Djokja.
19. Zaterdag.	De Arabieren Wahab en Aboe Seid zeilden reeds in 878 tot naar China.
20. Zondag.	1864. Franz Wilhelm Junghuhn, Duitsch reiziger en natuuronderzoeker op Java, te Lembang gestorven.
21. Maandag.	Graadmeting door Al Mah'moen in Mesopotamië (813—33).
22. Dinsdag.	Mokadassi bereisde het Islamitische Azië. (sedert 965).
23. Woensdag.	Honein ibn Isjak, Arab. medicus, stierf in 873.

NOTITIES.

Zelfs wie macht bezit over anderen, hij zij mild voor de zwakken.

Udana Varga.

APRIL.

24. Donderdag. Reizen in Azië door Ibn Hankal (976).

25. Vrijdag. 1836. Generaal D'Arlanges aan de Tafna (Algiers) door Abd. el Kadir verslagen.

26. Zaterdag. D'Abren ontdekte de Molukken in 1511.

27. Zondag. Dija ed Din ibn el Athir, Arab. geleerde en staatsman, werd in 1163 te Mosoel geboren.

28. Maandag. Tochten der Phoeniciërs naar Ophir in het Oosten (1000 v. Chr.)

29. Dinsdag. Zarathustra, de profeet, leefde in de 6de eeuw v. Chr.

30. Woendag. Omar ibn el Farid, grootste mystieke dichter der Arabieren, werd in 1181 te Kaïro geboren.

NOTITIES.

Het ergste echter zijn de kleine gedachten. Waarlijk, beter nog boos gedaan dan klein gedacht. Gij zegt wel: „De lust aan kleine boosheden, bespaart ons menige groote booze daad"; maar hier moest men niet willen sparen.

Nietzsche.

MEI.

1. Donderdag.

1680. Staatsgreep van Sultan Hadji van Banten.

1904. Nederlaag der Russen door de Japanners bij de Yaloe in Korea.

2. Vrijdag.

1818. Dood van maarschalk Daendels.

3. Zaterdag.

1829. Slag bij Sepoeran. Nederlaag van Dipa Negara's troepen.

4. Zondag.

1799. De Engelschen bestormen onder Wellesley Srirangapatan, waar de held Tippo Sahib sneuvelt.

5. Maandag.

1850. Hikonojo Kamimoera, befaamd Jap. admiraal, geboren.

6. Dinsdag.

1823. Bij Gouv. Besluit de landverhuring in de Vorstenlanden ingetrokken — eigenlijke aanleiding tot den Javaanschen vrijheidsoorlog onder Dipa Negara.

7. Woensdag.

Omar Digna, heldhaftig veldheer van den Mahdi, geboren ± 1836.

Aboe Joesoef Jacub ibn Isjah al Kundi, wiskundige, astroloog en filosoof, stierf te Bagdad in 873.

NOTITIES.

Honderd jaar is de uiterste grens der levens, die niet een van de duizend bereikt. Veronderstellen wij, dat iemand die bereikt, de kinderlijke leeftijd, waarin men op den arm wordt gedragen en de ouderdom nemen er wel de helft van in. Wat in den slaap wordt verdroomd en van het wakende leven vergeten wordt, smart en ziekte, kommer en verdriet, verliezen, zorgen en vrees nemen nagenoeg de andere helft in. Wat overblijft, vult misschien tien jaren. En ook daarin zal nauwelijks één dag te vinden zijn van gelukkig zelfvergeten, zonder een schaduw van zorg. Wat is dan des menschen leven waard? Wat voor vreugde is er in?

Yang Tsjoe.

MEI.

8. Donderdag.	Ibn el Heitham, vermaard Arab. wiskundige en opticien, stierf in 1038.
9. Vrijdag.	De Gamez is de eerste Europeaan, die Borneo bezoekt (1518).
10. Zaterdag.	F. Mendez Pindo bereikt Japan (1542).
11. Zondag.	Ali ibn Joessoef ibn el Kisti, Arab. geleerde, werd in 1172 te Kist geboren.
12. Maandag.	Osman I, stichter van het Osmaansche rijk, geboren in 1259 te Soekoet in Bithynië.
13. Dinsdag.	Aboe Merwan ibn Zohr, bekend Arab. geneeskundige, stierf in 1162.
14. Woensdag.	Ferid-ud. Din Attar, een der groote mystieke dichters der Perzen, werd in 1119 te Nisjapur geb. en in 1230 bij den inval van Djengiskan gedood.
15. Donderdag.	1813 (?) Oproer te Probolinggo onder den regent van Wanasari.

NOTITIES.

De schapen waren in het veld van den buurman gedrongen, toen de herder afwezig was, en hadden den aanplant opgegeten. Daardoor kwam er twist tusschen de eigenaren. De buurman wilde de schapen van den herder behouden, maar de rechter sprak: niet de schapen zelf, maar de opbrengst moet gij houden, hun melk en hun wol en hun lammeren, totdat de herder zelf het land weer in goeden staat zal hebben gebracht.

Djalal—ud – din.

MEI.

16. Vrijdag. 1906. Boentoebatoe, rotsvesting in Midden-Celebes, na hardnekkige verdediging, door de Hollanders veroverd.

17. Zaterdag. De Indische geneeskundigen Tjaraka en Susruta leefden in de 2e eeuw na Christus.

18. Zondag. De beide grootste dichters van China zijn Toefoe, geb. 712 v. Chr. in Toeling, en Litaipe, geboren 698 te Jetsjau.

19. Maandag. Sjeik Moslih ud Din Saādi. de beroemdste didactische dichter der Perzen, leefde van 1184—1291.

20. Dinsdag. Iwao Oyama, vorst, Japansch veldmaarschalk, geboren te Satsoema.

21. Woensdag. 551 v. Chr. Kong Foe Tse, de wijze van Loe, in Sjantoeng geboren.

22. Donderdag. Mohammad ibn Ismaël Bochari, Iranisch theol. jurist, werd in 810 te Bochara geboren.

23. Vrijdag. Ibn ed Tobeil, Arab. geneeskundige en filosoof, stierf in 1185 in Marokko.

NOTITIES.

Wat is een ware gift? Een gift, waarvoor geen wedergift verwacht wordt.

Prasnottaramalika.

MEI.

24. Zaterdag.	1905. De russische vloot bij Tsoeschima door de Japanners onder admiraal Togo geheel vernietigd.
25. Zondag.	In 372 v. Chr. werd in Sjantoeng geboren de groote Chineesche moraalfilosoof Meng tse, hij stierf in 289 v. Chr.
26. Maandag.	1883. Dood van Abd el Kadir te Damaskus.
27. Dinsdag.	Ibn el Beitar, Arab. botanist, stierf in 1248.
28. Woensdag.	Ma Toean Lim, de eerste der vele Chineesche encyclopaedisten en samensteller van het reuzenwerk van 348 deelen, werd in 1245 geboren en stierf in 1322.
29. Donderdag.	1863. Dost Mohammed Khan, Afghaansch staatsman, bedwinger der Engelschen, gestorven.
30. Vrijdag.	1619. Jan Pietersz. Koen vernietigt Djakarta en sticht Batavia.
31. Zaterdag.	Ongeveer 500 stelde de Ind. astronoom Varakanishira zijn systeem der hemelen op.

NOTITIES.

Zoekt uw veiligheid niet bij één buiten u-zelf.

Mahaparinibbana Sutta.

JUNI.

1. Zondag.	1629 (?) Ratoe Wandan Sari, de Javaansche Jeanne d'Arc, echtgenoote van den Dipati van Soerabaja, Pangeran Pekih, stelt zich aan het hoofd der Mataramsche troepen en verovert Giri bij bestorming.
2. Maandag.	Ongeveer 600 v. Chr. vonden de Assyriërs het wateruurwerk uit.
3. Dinsdag.	De beroemde Indische wiskundige en astronoom Brahma gupta leefde in de 7e eeuw.
4. Woensdag.	Viçakhadatta was een bekend Ind. dramaturg in de 8e eeuw n. Chr.
5. Donderdag.	Abd el Malik ibn Hisjam arab. filoloog, stierf in 835 te Kaïro.
6. Vrijdag.	Krishnamiçra, Indisch filosoof en schrijver der 8e eeuw.
7. Zaterdag.	Amaroe was een bekend Ind. puntdichter der 7e (?) eeuw.

NOTITIES.

Wie algeheel vrij is van zonde gelijk de hemel van smetten en gelijk de maan van vlekken, hem noem ik een priester.

Udanavarga.

JUNI.

8. Zondag.	632. Mohammad gestorven. 1679. Vergeefsche aanval der Hollanders op de Makassaren van Troena Djaja bij Kapar.
9. Maandag.	1825. Tweede bestorming van Plered bij Djokja.
10. Dinsdag.	Hala was de Cyrische dichter van „Saptaça-takam". Somadeva, de fabeldichter van de „Kathasa-ritsâgara" (omstreeks 1070 n. Chr.)
11. Woensdag.	Damizi, Arab. zoöloog, in 1349 geboren.
12. Donderdag.	Ksjemendra was een fabeldichter in de 9e eeuw n. Chr.; Jaska een spraakkundige en commentator der vedische teksten.
13. Vrijdag.	In de 6de eeuw v. Chr. werd Honan geboren, de grootste mystieke theosofische filosoof v. China: Laotsé.
14. Zaterdag.	Mohammed ibn Isjak, Arab. historicus, stierf in 766 te Bagdad.
15. Zondag.	Barahamihira, vervaardiger v. h. astromomische stelsel, neergelegd in de Pantsjesiddhantika, leefde ongeveer 500 n. Chr.

NOTITIES.

Hij echter is niet van de onzen, die anderen noodt hem te steunen in onderdrukking; en hij is niet van de onzen, die strijdt voor zijn stam in onrecht; en hij is niet van de onzen, die sterft bij het steunen van zijn stam in tyrannie.

Mohammad.

JUNI.

16. Maandag. Bhavabhuti, beroemd dramaturg der Indiërs, dichtte (omstreeks 700) het Malatimadhava.

17. Dinsdag. Bhartrikavi, beteekenisvol Indisch spreukdichter, leefde in de 1e helft van de 7e eeuw.

18. Woensdag. Abdallah ibn Muzlim ibn Koteiba, Arab. spraakgeleerde en historicus, werd in 828 te Bagdad geboren.

19. Donderdag. Bahrâm Gôr, beroemd Perzisch koning, (420 — 438) voerde de verskunst in.

20. Vrijdag. 1812. Bestorming en inneming van Jogjakarta door de Engelschen onder Gillesjie.

21. Zaterdag. 1896. Dood van Dervish Pasjah, beroemd Turksch generaal en staatsman.

22. Zondag. Mohammad Aufi, een der eerste historici in Perzië, leefde in 13de eeuw.

23. Maandag. 1757. De Engelschen grondden door de overwinning van Clive bij Plassy hun heerschappij in Bengalen.

NOTITIES.

O, de menschen kennen de vrees des doods, maar niet zijn rust. Hoe goed is het, dat van de oudheid af de dood het algemeen lot der menschen was! Het is een rust voor den goeden mensch, een ter zijde stellen van den slechte. Dood is als huiswaarts keeren. De dooden zijn zij, die huiswaarts zijn gekeerd; wij, die leven, zijn nog wandelaars!

Lieh- Tsé.

JUNI.

24. Dinsdag.	Aboe Dawoed, Arab. rechtskundige, stierf in 888.
25. Woensdag.	Baskara, Indisch wiskundige van groote vermaardheid, leefde in de 12e eeuw.
26. Donderdag.	Dhanandjaja gaf in zijn „Daçarupa" de regelen der dramatiek.
27. Vrijdag.	Omar ibn Abi Rebia, beroemd Arab. lyrisch dichter, stierf in 719.
28. Zaterdag.	1835. Generaal Trézel door Abd el Kadir verslagen. 1885. Dood van den Mahdi te Omdoerman.
29. Zondag.	Valmiki, de beroemde dichter van het Ramajana, leefde vermoedelijk 500 j. v. Chr.
30. Maandag.	1742. Kartasoera door de opstandelingen genomen. Pakoe Boervana II verdreven.

NOTITIES.

Waarin bestaat Godsdienst? Hij bestaat daarin, zoo min mogelijk kwaad te doen, overvloedig goed te doen, in het toepassen van liefde, medelijden, waarachtigheid en reinheid in alle omstandigheden des levens.

Açoka-inscriptie.

JULI.

1. Dinsdag. Het Indisch wettenboek „Jadsjnavalkja" werd in de 4e eeuw n. Chr. opgesteld, het beroemde commentaar hierop „Mitrasjara" is van de 10e eeuw.

2. Woendag. Kabus, Perzisch moraaldichter, schreef in 1082 zijn Kabusname.

3. Donderdag. Watwât, Perzisch dichter, stierf in 1115.

4. Vrijdag. Bharavi, heldendichter, vervaardiger van het kunstepos „Kiratardsjoenigam" (6e eeuw).

5. Zaterdag. 1781. Sir Thomas Stanford Raffles, Eng.-Indisch staatsman, geboren; hij was van 1811—16 gouverneur van Java, later van Bengkoelen.

Rudaki, Perzië's beroemde dichter, stierf in ± 950.

6. Zondag. 1704. Pangeran Poeger te Semarang uitgeroepen tot Soesoehoenan Pakoe Boewono I; aanvang van den eersten Javaanschen successieoorlog.

7. Maandag. Boskara Karya, Ind. astronoom, geboren in 1114; hij schreef het sterrenboek „Siddhantaçiromani".

NOTITIES.

De machtige Varuna, hoog daarboven, ziet omlaag,
Op deze werelden, zijn rijksgebied, als dicht nabij,
Als menschen steelsgewijs het kwade doen, hij weet het.
Waar iemand staat, of gaat, of zachtkens henensluipt,
In duistren schuilhoek toeft of in 't verborgen loert,
Varuna ziet het en speurt hun bewegen.
Als twee te zaam een heilloos plan beramen,
En wanen zich alleen en onbespied, een derde is daarbij:
De koning ziet het al. Ontelbaar in getale,
Gaan zijn gezanten d'aarde rond, en duizend oogen,
Zij speuren na wat haar bewoners plegen.
Wat op de aard bestaat, wat in haar dampkring leeft,
Ja, al wat daar beneden is, des konings blik doorgrondt het,
Hij telt het knippen van des menschen oog.
En over 't gansch heelal werpt bij de teerling.

Veda.

JULI.

8. Dinsdag. Het Indische wettenboek „Dharmaçastra" dateert uit de 2de eeuw na Chr.

9. Woensdag. Bilhana, Indisch dichter, in de 2de helft der 11e eeuw, dichtte het Vikramankadeva.

10. Donderdag. 1618. Trouwbreuk van J. P. Koen, door de landing van een bezetting te Djakarta in strijd met gesloten contracten.

11. Vrijdag. 1882. Arabi Pasjah, zoon van een fellah, Egypt. minister van oorlog, beschoten door de Engelschen te Alexandrië.

12. Zaterdag. Badarajana, schepper van het „Brahma Sutra", heeft vermoedelijk geleefd ten tijde van Christus.

13. Zondag. Djajadeva, dichter der „Gitagorinda", leefde in de 12de eeuw in Bengalen.

14. Maandag. Tirmidsi, Arab. rechtskundige, stierf in 892.

15. Dinsdag. Bharata, de dichter van „Natjaçastra", leefde vermoedelijk in de 1e eeuw.

NOTITIES.

„Het volk is het belangrijkste element in een land, dan volgen de godheden van akker en koren; de vorst is het minst gewichtig".

Meng Tsé.

JULI.

16. Woensdag. 622. Begin der Mohammedaansche tijdrekening met de Hedsjra.

17. Donderdag. 1829. Bestorming van Geger. Dipa Negara's troepen teruggeslagen.

18. Vrijdag. 840. Gevonden oorkonde van keizer Oetoengga-deva. Dharmodaja Mahâsambhoe maakt voor 't eerst melding van Madjapahit.

19. Zaterdag. 1826. Slag bij Pasar Gede. Diepa Negara geslagen.

20. Zondag. 1825. Verraderlijke en mislukte overval in vollen vrede van Dipa Negara in zijn lustverblijf Tegal Redja, begin van den 5-jarigen oorlog.

21. Maandag. 1741. De heilige oorlog over geheel Midden- en Oost-Java tegen de Hollanders aangevangen.

22. Dinsdag. Bana, Ind. dichter en romanschrijver der „Kadambasi" en „Harsjatjarita", leefde in de 7e eeuw.

23. Woensdag. 1596. De Nederlandsche vlag voor 't eerst in de Ind. wateren. Hollandsche schepen voor Banten.

1825. Kapitein Kunsins met 100 man, 4 stukken en f 30.000 in convooi bij Tempel door Dipa Negara's troepen vernietigd.

NOTITIES.

Waarom der wereld openbaren, wat 'k in zwaren strijd verwierf?
De waarheid blijft voor die begeeren en haten toch verborgenheid,
Want zij is diep, geheimnisvol, voor groven zin bedekt,
Wien aardsch bedenken 't zielelicht verduistert, kan haar niet aanschouwen

Boeddha.

JULI.

24. Donderdag. 1908. De Jong-Turken dwingen de wederinvoering der grondwet af.

25. Vrijdag. Oensoeri, Perzisch nationaal- en heldendichter, stierf in 1039. Hij dichte het epos „Wamikasra".

26. Zaterdag. Meidani, vermaard Perzisch dichter, stierf in 1124.

27. Zondag. 1880. Generaal Burron's troepen bij Koesjk-Nakhoed (Afghanistan) door Ejoeb Khan totaal vernietigd.

28. Maandag. 1825. Detachement bij Prambanan door Dipa Negara in de pan gehakt.
1826. Generaal van Geen met zwaar verlies door Dipa Negara en Sentot en 60 man geslagen.

29. Dinsdag. Nasäï, Arabisch rechtskundige, stierf in 915.

30. Woensdag. 1708. Soenan Mas onderwerpt zich aan het eind van vier oorlogen aan de Compagnie, en wordt tegen stellige belofte in, naar Ceylon verbannen.

31. Donderdag. 1826. Luitenant Haubert en 200 man te Dikso bij Djokja door de Javanen verslagen.

NOTITIES.

Vrede inderdaad is zoowel zoet van naam als gezond in werkelijkheid; maar er is alle verschil tusschen vrede en slavernij. Vrede is de rust der vrijheid, de slavernij de slimste van alle kwalen, niet slechts ten koste van een oorlog, maar van het leven zelf, moet zij worden afgeschud.

Cicero.

AUGUSTUS.

1. Vrijdag. Beruni, befaamd Perzisch chronoloog, werd in 973 geboren.

2. Zaterdag. Çankara, de groote filosoof en eregeet, leefde ongeveer 800 n. Chr.

3. Zondag. Kanada, Indisch filosoof van voor Chr., vond reeds een atomitische natuurfilosofie.

4. Maandag. 1812. De macht van Soerakarta en Jogjakarta zoodanig beknibbeld door de Engelschen, dat geheel Java onder Europeesch gezag gebracht is. Prins Nata Koesoema verheven tot eersten pangeran Pakoe Alam.

1826. Schitterende zege van Dipa Negara te Bantool Karang, hij verovert 4 stukken en maakt 500 gevangenen.

5. Dinsdag. 1826. Dipa Negara slaat majoor Le Bron de Vexela te Bantool Karang terug.

6. Woensdag. Ibn Madsjah, Arabisch rechtskundige, stierf in 886.

7. Donderdag. Kapila's Sankhja filosofie is in haar oorsprong niet meer na te speuren; Pantanjali stelde zijn Joga-filosofie op in de 2de (?) eeuw v. Chr.

NOTITIES.

De goden leefden steeds in vreeze voor den dood,
Den machtigen Voleinder. Dus herhaalden
Zij nauwgezet hun offers telkens weer, tot zij onsterflijk waren.
Toen sprak de machtige Voleinder tot de goden:
Gij hebt uzelf onsterfelijk gemaakt, nu zal de mensch beproeven
Om ook zichzelf van mijne macht t'ontslaan.
Wat wordt mij daarvoor in den mensch vergoed?
De taal der goden luidde: Voortaan zal niet één
In 't eigen lichaam de ontsterf'lijkheid bereiken.
Het sterf'lijk hulsel blijft uw eigendom, uw voedsel
Zal het zijn in eeuwigheid. Ja, ook die door godsdienst'ge daden,
D'onsterf'lijkheid verwerft, zijn lichaam zal hij eerst
Aan U ten offer wijden, als uw prijs.

Satapatha-Brahmana.

AUGUSTUS.

8. Vrijdag. 1826. Slag bij Njamplong. Dipa Negara wijkt voor de overmacht.

9. Zaterdag. 1826. Slag bij Pasar Peté. Schitterende zege van Dipa Negara op majoor Sollewijn, die 500 man, alle paarden, munitie en 3 kanonnen verliest.

10. Zondag. 1904. De Japanners onder Togo vernietigen de Russische vloot voor Port Arthur.

11. Maandag. De beroemde exegeet Beidawi in 1286 gestorven.

12. Dinsdag. 1906. Ratificatie v. h. verdrag van Groot-Britannië en Japan.

13. Woensdag. Ibn Wadi, bekend Arab. geschiedschrijver, werd in 905 geboren.

14. Donderdag. 1844. Overwinning der Franschen aan de Isly over de Marokkaansche hulptroepen van Ab el Kadir.

15. Vrijdag. Sjeik Aboe Said-i-Aboe'l Chair (968 — 1049) en Nassr'-i-Chorraus (1004 – '88) schreven diepzinnige didactische gedichten.

NOTITIES.

Dood alle begeerte naar vrucht van uw werk en werk als zij doen, die verteerd worden door de begeerte naar vruchten. Doe het beste dat gij vermoogt te doen, en laat de gevolgen in de handen der machten. Doe wat uw geweten U zegt, en verwacht alleen uw eigen goedkeuring. Hij leeft en sterft als een wijs man, die zijn eigen wetten maakt en betracht. Al het andere is de levende dood, een wereld, waarin slechts spoken rondwaren, een zucht, een wind, een geluid, een stem, een klinken van de bel der kamelen.

Indisch Aforisme.

AUGUSTUS.

16. Zaterdag. Menstsjeri, Perzisch dichter, stierf in 1090.

17. Zondag. Een van de belangrijkste werken over China's oudere geschiedenis is het Iseki van Soematsin, uit de 1e eeuw voor Christus, dat de sociale ontwikkeling van China over 2½ duizend jaren behandelt.

18. Maandag. 1227. Djengis Khan, Mongoolsch veroveraar van Peking tot de Zwarte Zee, gestorven.

19. Dinsdag. 1816. Overdracht van Java door de Engelschen aan de Nederlanders.

20. Woensdag. 1910. Korea een kolonie van Japan.

21. Donderdag. Beladsori, Arab. geschiedschrijver, stierf in 892.

22. Vrijdag. Kasim—i—Anwar (gest. 1356) en Wassaf waren Perzische dichters in de glansperiode van Perzië's kunst.

23. Zaterdag. 1880. Generaal Roberts ontzet Generaal Primrose, met vijfduizend man en 18 kanonnen te Kandahar door Ejoeb Khan ingesloten.

NOTITIES.

Niet eens anderen zij hij, die zelf- eigene zijn kan.

AUGUSTUS.

24. Zondag. Enweri, bekend Perzisch panegyricus, stierf in 1191.

25. Maandag. 1894. Bloedige overval der Holl. troepen door de Baliërs te Mataram; generaal van Ham gesneuveld.

26. Dinsdag. 1842. Vrede van Nanking. China door de Engelschen gedwongen opium in te voeren.

27. Woensdag. 1883. Vreeselijke vulkanische uitbarsting van Krakatau.

28. Donderdag. 1596. Onredelijke aanval der Hollanders op Banten.

1826. Groote overwinning van den 16-jarigen bevelhebber Sentot onder Dipa Negara op de Hollandsche troepen bij Delangoe.

29. Vrijdag. Fachr ed Din er Rasi, mystiek filosoof, stierf in 1209.

30. Zaterdag. 1904. Vernietigende nederlaag der Russen door de Japanners onder Oyama bij Liaojang.

31. Zondag. Emir Chosran uit Dehli (1253—1325), Mahmoed Djebisteri (gest. 1320) Chwadsjoe Kisrnani (1281—1352), Ibn Jenin (gest. 1344) waren Perzische romandichters van beteekenis.

NOTITIES.

„Duizend ons zilver is veel voor mij en een hoogen rang te verkrijgen en minister te worden is zeer eervol. Doch hebt gij den os niet gezien, die voor het offer aan de grenzen bestemd is? Vele jaren lang wordt hij zorgvuldig gevoederd en met kostbare dekken versierd, opdat hij geschikt zij naar den grooten tempel te worden gebracht. Maar als de tijd komt, dat dit geschieden moet, mocht hij liever een klein varkentje wezen, doch dan is het te laat".

Tsjoeang Tszé

SEPTEMBER.

1. Maandag.	1880. Slag bij Babawali (Afghanistan); Ejoeb Khan door Roberts verslagen.
2. Dinsdag.	1898. Lord Kitchener herovert Kartoem op den Mahdi.
3. Woensdag.	1825. Kapitein Buschkens met verlies van twee kanonnen en 100 man door Dipa Negara's troepen op Semarang teruggeworpen.
4. Donderdag.	Borhan ed Din Ali el Marghinani, beroemd Arabisch jurist, stierf in 1197.
5. Vrijdag.	1905. Voor Rusland vernederende vrede van Portsmouth, bezegelend Japan's victorie.
6. Zaterdag.	1912. Oprichting der Indische Partij.
7. Zondag.	In 1200 na Chr. stierf één van China's grootste commentatoren, Tsjoehi.

NOTITIES.

Zwijgend dulden? Neen, schreeuwt het uit van de daken, doet klinken, luide, de alarmbel. Niet *uw* huis alleen brandt, ook dat uw's buurman's, ook dat van iedereen. Zwijgen is plicht waar het lijden slechts persoonlijk is. Begraaf *uw* leed in uw eigen hart. Bezoedel het niet door openbaarheid, opdat het groeie, wijl smart hooger is dan vreugde. Maar dwaling is het stille te lijden, en een fout, wanneer het lijden is dat der millioenen.

Mazzini.

SEPTEMBER.

8. Maandag. 1679. Beleg van Kapar op Java.

9. Dinsdag. Ibn Fadhnan, Arab. geograaf, stierf in 921.

10 Woensdag. Sanai, populairste Perzische mystieke dichter, stierf in 1131.

11. Donderdag. 1705. Pakoe Boewana I als Soesoehoenan te Kartasoera geinstalleerd, tegen afstand van Tjirebon en Priangan aan de Compagnie.

12. Vrijdag. 1881. Ejoeb Khan, de afghaansche vrijheidsheld, door Abdoer Rahman geslagen.
Namawi, Arabisch jurist, stierf in 1277.

13. Zaterdag. 1882. Arabi Pasja te Tell el Kebir door de Engelschen verslagen.

14. Zondag. Tjakrni Hakaiki, Perzisch lyrisch dichter, stierf in 1190; Resjad Watwât, Perzisch aangever voor metriek en poetiek, stierf in 1182.

15. Maandag. Ibn Djobeir, Arabisch geograaf, werd in 1145 geboren.

NOTITIES.

Zegt wat waar is, moge het bitter zijn en onaangenaam voor de menschen.

Mohammad.

SEPTEMBER.

16. Dinsdag. 1894. Slag bij Ping Yang, Generaal Yamagata verslaat het Chineesche leger in Korea.

17. Woensdag. 1829. Overval van Solo, Dipa Negara ter nauwernood ontkomen.

18. Donderdag. 1811. Capitulatie van Batavia. Java aan de Engelschen overgegeven. Begin van Raffle's zegenrijk bestuur over Java.

19. Vrijdag. 965. Beroemd Arabisch dichter Aboe Tajib Moetanabi, gestorven.

20. Zaterdag. 1864. Simonoseki door een gemengd Europeesch eskader vernield.

21. Zondag. 1629. De grondvester van het Holl. gezag in Indië, Jan Pietersz. Koen, de grootste Hollander in de koloniale geschiedenis, bezwijkt te Batavia, vermoedelijk aan cholera.
1829. Dipa Negara vogelvrij verklaard. Een prijs van 20.000 dollars op zijn hoofd gesteld.

22. Maandag. 1881. Abdoer Rahman; emir van Afghanistan en doodvijand der Engelschen, begint zijn pan-islamitische heerschersperiode.

23. Dinsdag. Ferid Chafer Khan was een Perzisch romandichter der 18e eeuw.

NOTITIES.

De wijze blijft gerust bij het ineenstorten van werelden.

Baghavad Ghita.

SEPTEMBER.

24. Woendag. 1826. Dipa Negara's troepen nemen na scherp gevecht de benteng Segalo.
1871. Sterfdag van Mehemed Emin, Turksch staatsman, bewerker van den Vrede van Parijs in 1856.

25. Donderdag. Ibn Chordadbeh, Arabisch geograaf (880).

26. Vrijdag. 1679. Lafhartige moord op Raden Kadjoran en de zijnen door kapitein Sloot.

27. Zaterdag. Aboe Sjodsja, Arab. rechtsgeleerde schrijver, stierf in 1193.

28. Zondag. 1825. Luitenant Helmers met ernstig verlies bij Kalidjinking verslagen door Dipa Negara's troepen.

29. Maandag. Moerasaki — Shikiboe en Sei Sjonagon, beteekenisvolste dichteressen uit de 10e en 11e eeuw.

30. Dinsdag. Tâlib (gest. 1626) Sfaib (gest. 1677 te Ispahan), keizer Schah Alam (1759—1806) waren dichters in de afnemende periode van Perzië's kunst.

NOTITIES.

Gij meent dat herders en hoeders het welzijn hunner schapen en ossen op het oog hebben en deze mesten en verzorgen met andere oogmerken, dan om hun meesters en hunzelf ten zegen te zijn?

En Gij verbeeldt u werkelijk, dat de heerschers in de staten anders gezind zijn jegens hun onderdanen, dan als één zou gezind zijn jegens de schapen, of dat zij dag en nacht aan iets anders zouden denken dan aan den wijze, hoe eigen voordeel te verkrijgen?

Plato.

OCTOBER.

1. Woensdag.

1868. Paramindr Maha Tjulalengkora, koning van Siam, begint zijn zeer kundige en zegenrijke regeering.

1901. Dood van Abd—oer—Rachman, emir van Afghanistan.

2. Donderdag.

De Chineezen bereidden voor het eerst papier in 260 v. Chr.

Hannibal, de beroemde Chartagoosche legeraanvoerder, werd 247 v. Chr. geboren en stierf in 183 v. Chr.

3. Vrijdag.

1828. Slag bij Kojo. Sentot met 400 man vernietigt de veel sterkere kolonne Buschkens, waarbij 200 man en 4 Officieren sneuvelden, 400 geweren en 4 kanonnen genomen werden.

4. Zaterdag.

Barkas Hamilkar, beroemd phoenicisch admiraal en veldheer, stierf in 229 v. Chr.

5. Zondag.

1825. Generaal v. Geen brengt Dipa Negara bij Goa Setjang een nederlaag toe. Dipa Negara 's paard onder hem gedood, hij zelf ongekwetst, hoewel 12 kogels zijn tulband troffen en de karwats in zijn hand werd stuk geschoten.

1826. Dipa Negara bij Djatianom geslagen.

6. Maandag.

Hasdrubal, beroemd Chartagoosch veldheer in den 2den Pumschen oorlog, sneuvelde 207 v. Chr.

7. Dinsdag.

In 1897 vindt Shiga de Aziatische cholerabaccil.

NOTITIES.

Ontwaakt! Verheft U! Is er dan sluimer voor hen, die ziek zijn en doorboord door de pijlen der smart?

Utthana Sutta.

OCTOBER.

8. Woensdag. 1740. Gruwelijke Chineezenmoord te Batavia door de Hollanders onder gouverneur Generaal Valckenier.

9. Donderdag. 1904. Begin van den tiendaagschen slag aan den Sjaho. Vernietigende nederlaag der Russen door de Japanners.

10. Vrijdag. In October 1643 zond de Holl. regeering te Batavia een gezantschap naar Mataram, om Sultan Ageng als heerscher eerbiedig te erkennen.

11. Zaterdag. Ibn el Fakih, Arabisch geograaf (903).

12. Zondag. 1687. Bekwaam staatshoofd Sultan Hadji van Banten, gestorven.
De beroemde Arab. systematicus Mawernie stierf in 1058.

13. Maandag. 1761. Dirk graaf v. Hoogendorp, strijder voor Indië's ontwikkeling te Rotterdam geboren.

14. Dinsdag. 1678. Troena Djaja verslaat de Hollanders bij Toekon.
1542. Akbar de Groote, groot-mogol van Indië, te Amirkat geboren.

15. Woensdag. 1826. Slag bij Gawok. Dipa Negara op drie plaatsen gewond, wijkt voor de overmacht.

NOTITIES.

Insulinde is een prachtig paard, waarop een dief zit.

Multatuli.

OCTOBER.

16. Donderdag.

1706. Soerapati, regeerend als onafhankelijk vorst in Oost-Java, bij de bestorming van Banggil doodelijk gewond.

1829. Sentot geeft zich te Imogiri over.

17. Vrijdag.

1860. Verbonden Europeesche mogendheden plunderen en verbranden de keizerlijke paleizen te Peking.

18. Zaterdag.

1497. Vasco da Gama zeilt de Kaap „De Goede Hoop" om en vindt den weg naar Indië.

19. Zondag.

Hoessein Waïs Kaschtfi (gest. in 1504) was een beroemd Perzisch fabeldichter.

20. Maandag.

Minhadsj ben Sirady Djoesdjam beëindigde in 1259 een groot werk over Perzië's geschiedenis van de vroegste tijden; Hamdullah Moestaufi een ander in 1329.

21. Dinsdag.

1706. Dood van Soerapati, den Indischen Spartacus.

22. Woensdag.

1618. Trouweloosheid van J. P. Koen, die in strijd met gesloten overeenkomsten, een fort bouwt te Djakarta.

23. Donderdag.

Djoewini (gest. 1283) schreef een Perz. geschiedenis van Djengis Khan; Resjidpoed Din in 1310 een geschiedenis der Mongolen; Sheref ud Din Ali Jesdi (gest. 1454) een geschiedenis van Timoer.

NOTITIES.

Door pogen alleen kan men overwinnen.

Alvaka Sutta.

OCTOBER.

24. Vrijdag. 1678. Troena Djaja lijdt een nederlaag bij Singkal.

25. Zaterdag. Bal'ami (963) was één van Perzië's eerste groote geschiedschrijvers.

26. Zondag. 1896. Vrede van Addis Abeba tusschen Italië en Abessinië, waarbij Abbes. onafhankelijkheid erkend werd.

1331. Sterfdag van Abulfeda. Arab. vorst en geleerd geschiedschrijver.

1909. Markies Ito, een der krachtigste bevorderaars van den grondwettigen regeeringsvorm in Japan, in Korea vermoord.

27. Maandag. Wesir Nisam-al-mulk (gest. 1092) scheef een werk over Perzië's staatsbestuur.

28. Dinsdag. Ibn Rosteh, beroemd Arab. aardrijkskundige (± 900).

29. Woensdag. Rioetci Tanehiko (1780—1842) en Tamenaga Sjoensoei (gest. 1842) bekende Japansche romanciers.

30. Donderdag. Jakamogi, Japansch nationaal dichter, stierf in 785; Mihoemie, bestudeerder der Chineesche poëzie in Japan, leefde vermoedelijk in de 8 ste eeuw, Hitomaroe en Akahito waren bekende Jap. dichters der 8e eeuw.

31. Vrijdag. Aboel Allah el Ma'ari, blinde Arab. dichter, werd in 973 te Ma'aret geboren.

NOTITIES.

Velen sterven te laat, en eenigen sterven te vroeg. Nog klinkt vreemd de leer, sterf ter rechter tijd.

Zarathustra.

NOVEMBER.

1. Zaterdag. 1869. De Deli-Maatschappij, oudste Ind. kultuur-Mij., opgericht.

2. Zondag. 1596. Onuitgelokte vruchtelooze aanval der Hollanders op Banten.

3. Maandag. 1703. Dood van den aartsverrader Soesoehoenan Amangkoe Rat I van Mataram.
1852. Mutsuhito, keizer van Japan, te Kioto geboren.

4. Dinsdag. 1883. De Mahdi Mohamed Ahmed vernietigt bij El Obeid een Egyptisch leger onder den Engelschen generaal Hicks Pasja.

5. Woensdag. Toeboesji Yudsa, Tojama Masakodroe, Yotobe Riokitji, Tetsoejiro Zwaye, Yamade Taketorof, Osaki Koyo en Koda Rohan waren beroemde Jap. schrijvers (na 1880).

6. Donderdag. Sjikamatroe-Mansaimon (1653—1724) Jap. Shahespeare en Molière tegelijk.

7. Vrijdag. 1901. Li Hoeng-Tsjang te Peking overleden.

NOTITIES.

Eigendom verkregen door eigen arbeid is waardevol, maar waardevoller is dat, hetwelk verkregen wordt door storting van het eigen bloed in tijden van oorlog.

Nitisastra.

NOVEMBER.

8. Zaterdag. Kaswini, beroemd Arab. cosmograaf, stierf in 1283.

9. Zondag. 1231. Abdoel Latif, Arab. geleerde, te Bagdad gestorven.

10. Maandag. 1848. De Egyptische vrijheidsheld Ibrahim Pasjah te Kaïro gestorven.

11. Dinsdag. 1678. Troena Djaja slaat de Hollanders bij Singkal.
1849. Maresoeke baron Nogi, Japansch generaal, te Osaka geboren.

12. Woensdag. Kaniomabosji (1697—1769) en Motoori Norinaga (1730 - 1801) voornaamste Jap. critici.

13. Donderdag. Aboel Ghasi Bahadoer, Arab. geschiedschrijver, werd in 1664 geboren.

14. Vrijdag. 1894. Bloedige zege der Nederl. troepen op de Baliërs te Tjakranegara.

15. Zaterdag. 1815 (?) Gevaarlijke samenzwering onder leiding van den Soesoehoenan van Soerakarta tegen de Engelschen, kort voor de uitbarsting ontdekt.

NOTITIES.

Welk andere diensten kunnen roovers bewijzen dan dat zij aanspraak erop kunnen maken het leven gelaten te hebben aan hen, wien zij het leven niet genomen hebben?

Cicero.

NOVEMBER.

16. Zondag. 1678. Derde slag bij Singkal. Troena Djaja wijkt voor de Hollanders.

17. Maandag. Narihira en Tsoer-ajoeki, Jap. dichters der 9e eeuw; Basjoe (1644 - 1694) was een der bekendste dichters van Japansche epigrammen.

18. Dinsdag. 1680. Inname van Mataram door de Hollanders onder Couper.

19. Woensdag. 1749. Geboorte van Tippo Sahib, sultan v. Mysore, verbitterde vijand der Engelschen.

20. Donderdag. In opdracht van Necho voeren Foeniciërs 600 v. Chr. Afrika om.

De Jap. heldendichter Henko leefde van 1283—1350.

21. Vrijdag. Dakiki (omstreekts 980) was een der beroemdste voorloopers van Firdoesie.

Ben Ala Ud-Daoela-Bachtisjah, Perz. historicus, bekend om zijn biografie der dichters, gest. in 1494.

22. Zaterdag. 1808. Moord op den rijksbestuurder van Bantan, dat geheel wederrechtelijk tot Nederlandsch domein wordt verklaard op instigatie van Daendels.

23. Zondag. 1899. Schandelijke moord op gewonden en gevangenen door de Engelschen onder Kitchener te Omdoerman (in Egypte) bedreven.

NOTITIES.

De menschen worden vrij en gelijkberechtigd geboren en zullen dat blijven.

Verklaring der burgerrechten in Frankrijk door de Revolutie 1789.

NOVEMBER.

24. Maandag. 1894. De Japanners veroveren Port Arthur op China.

25. Dinsdag. 1598. Jakob van Neck komt met 3 schepen voor Banten ten anker.
1678. Val van Kediri. Troena Djaja vlucht met achterlating van de kroon van Madjapahit.

26. Woensdag. Bekri, Arabisch geograaf (1094); Tettahi, Perzisch dichter en romanschrijver, stierf in 1448.

27. Donderdag. 1825. Dipa Negara bij Boroboedoer na hevig gevecht geslagen.

28. Vrijdag. Tsjeljoeskin zeilt het noordelijkste punt van Azië om (1742).
De Jap. Walter Scott, Kyo Koetai Bakim, leefde van 1767 – 1848.

29. Zaterdag. Ibara Saikaboe (1642 – 1693) is een voorlooper van den Japanschen roman.

30. Zondag. 1841. Mispizura graaf Nodzu, beroemd generaal uit den Jap.- Russisch. oorlog, te Kagoesjima geboren.
Chalaf ibn Abbas Aboel Kasim, Arab. chirurg, stierf in 1106 te Cordova.

NOTITIES.

En weest niet gegriefd dat ik de waarheid zegge; want de waarheid is, dat niemand die ten oorlog trekt met u of welke menigte ook, eerlijk strijdende tegen de vele onwettige en ongerechte daden, welke gedaan worden in een staat, zijn leven redden zal. Hij die strijden wil voor het recht, wil hij ook slechts kort leven, moet een eigen standplaats hebben en geen van 't algemeen.

Socrates.

DECEMBER.

1. Maandag.	1826. Pangeran Mangkoediningrat, Dipa Negara's opperbevelhebber, onderwerpt zich te Pliendicergan (Kedoe.)
2. Dinsdag.	Dsjelal- ud- din- Roemi, de grooste mystieke dichter der Perzen, werd in 1207 te Ballig geboren en stierf in 1273 te Konia.
3. Woendag.	Chondemir, Perzisch schrijver eener wereldgeschiedenis, begon aan dit werk in 1521.
4. Donderdag.	Een geestig aanhanger van Laotsé was Tsjoeangtsé, een tijdgenoot was Simking, leerling van Kon Foe Tsé; een ander Mihtih de apostel der algemeene menschenliefde (ongeveer 500 vóór Chr.)
5. Vrijdag.	Aboe Mohamad Iljas- Ben- Yoesoef- Nisami, een der 7 groote dichters van Perzië, werd 1140 te Tefris geboren en stierf 1202 te Gendsje.
6. Zaterdag.	1596. Laffe moord door de Hollanders op den regent van Avisbaja en gevolg.
7. Zondag.	Jangtsjoe was de Nietzsche der Chineezen.

NOTITIES.

Tegenstand tegen aanranding is niet slechts gerechtvaardigd, maar gebiedend noodig.

Herbert Spencer.

DECEMBER.

8. Maandag. Aboel- Tatsj- Omar Ibn Ibrahim el Chajjami, gevierd Perz. dichter, wiskundige, astronoom, werd 1017 te Nesjapur geboren en stierf daar in 1123.

9. Dinsdag. Aboe Noewas, Arab.-Perz. dichter, werd in 750 te Awas geboren. Nur- ud- din- Abdoel-Rahman Djanin, de laatste groote Perz. dichter, leefde tusschen 1414—1492.

10. Woensdag. De Chineezen verspreidden reeds in de 10e eeuw tegen spotprijzen gedrukte boeken onder de menigte. Het oudste geschiedkundige werk der Chineezen is het Sjoeking van Kong Foe Tsé, het omvat den tijd v. de 24e tot de 8e eeuw voor Chr.

11. Donderdag. 1827. Slag in het bosch van Ploentoengan, Rembang. Dipa Negara's troepen vernietigen de Gouvernements- toepen onder Commissaris Nahuys.

12. Vrijdag. 1198. Beroemd filosoof der Arabieren en commentator van Aristoteles. Ibn Rasjo (Averroes) in Marokko gestorven.

13. Zaterdag. 1204. De beroemdste rabinische autoriteit Aboe Amram Moesa ben Maimoen ibn Abdalah gestorven.

14. Zondag. Bedr- ud- Din- Hulali, dichter van teere Perzische lyriek, stierf in 1530 te Herat.

15. Maandag. 1515. Dood van Alfonso d' Abulquerque de Groote, beroemd Portugeesch zeevaarder, te Goa.

NOTITIES.

Niemand kan twee meesters dienen. Gij kunt niet God en Mammon dienen.

Jezus Christus.

DECEMBER.

16. Dinsdag.

In Dec. 1681 had een bloedige veldslag plaats tusschen de Hollanders en Namroed, heldhaftig partijganger van Troena Djaja, in de moerassen van Banjoemas. Namroed sneuvelde.

17. Woendag.

Mohammad- Bin- Chawedsjah- Mirchond, Perzisch geschiedschrijver, geb. 1433, maakte zich beroemd door zijn „Ranzatussafa", ± 1495 gest.

18. Donderdag.

Tograih, Perzisch dichter, stierf in 1221.

19. Vrijdag.

Ongeveer 465 v. Chr. voer Hanno de Foeniciër langs de Atlantische kust van Afrika.

20. Zaterdag.

1888. Osman Digna verslagen door den Engel. generaal Grenfell.

Balchis, Arab. geograaf, stierf in 934.

21. Zondag.

1742. Hollandsche troepen, gesteund door de Madoereezen onder Tjakraningrat, herstellen den Soesoehoenan Pakoe Boewana II op den troon van Kartasoera.

22. Maandag.

1847. Abd el Kadir, de Leeuw van Afrika, door de Franschen gevangen genomen.

1847. Heihasjio Togo, Japansch zeeheld, te Satsoema geboren.

23. Dinsdag.

1618. Onverhoedsche aanval van J. P. Koen op de Javanen en Engelschen te Djakarta.

NOTITIES.

Zoo zorge, opdat uw voet, die thans vaststaat, niet uitglijde ; en opdat gij de straf niet moogt ondervinden, omdat gij afgewend hebt van den weg tot Allah en gij een gestrenge straf in het volgend leven zoudt lijden. Zoo ook verkoop het verbond met Allah niet tegen een geringen prijs en niet tegen een hoogen, want Allah heeft u een betere belooning bereid, wanneer gij wilt verstaan.

Mohammad.

DECEMBER.

24. Woensdag. Ten tijde der Ptolemaeën zochten de Egyptenaren reeds naar de bronnen van den Nijl (± 290 v. Chr.)

25. Donderdag. Aangenomen geboorte van Jezus Christus den Oosterling.

1912. Constitutie-vergadering der Ind. Partij.

26. Vrijdag. Ibn Batoeta, de grootste wereldreiziger, werd in 1302 te Tanger (Marokko) geboren.

Hij bezocht Java in 1345.

27. Zaterdag. 1679. Troena Djaja geeft zich over aan de Hollanders.

28. Zondag. 1612. Sultan Ageng en Pangeran Poerbaja, liever dan zich over te geven aan de Hollanders, steken te Tirtajasa (Banten) de lont in 't kruit en vinden aldus den dood.

1721. Z. g. samenzwering van Pieter Erberveld ontdekt, drie dagen voor de uitbarsting.

Sterfdag van Baboer, Sultan Sehir Ed Din Mohammed, afstammeling van Timoer, grondvester van het Groot Mogolsche rijk.

29. Maandag. 1677. Cornelis Speelman trekt tegen Troena Djaja op.

30. Dinsdag. Ibn Chaldoen, beroemd Arab. historicus, werd in 1332 te Tunis geboren.

31. Woensdag. 1600. De Engelsche Oost- Ind. Compagnie gesticht.

NOTITIES.

Er ligt een roofstaat aan de zee tusschen Oost-Friesland en de Schelde.

Multatuli.

EERSTE JAARBOEK DER INDISCHE PARTIJ 1912.

DE GESCHIEDENIS ONZER PARTIJ.

De Idee der Indische Beweging lag in de lucht. Idieele gedachten aan het doen ophouden der koloniale verhoudingen, aan den overgang in den staatsvorm leefden in veler hoofden.

Het kwam er slechts op aan, personen te vinden, die straks bereid zouden zijn om den gang dezer gedachten te leiden, om te komen tot een organisatie dier velen, welke naar een wijziging der staatskundige toestanden in Indië haakten.

De voorgeschiedenis der Indische Partij moet men tot in jaren terug vervolgen.

Het proces van rijp worden van de nieuwe idealen, heeft meer dan een decennium geduurd.

Het zou ons te ver voeren, wilden wij dit proces in al zijn fasen en nuances weergeven, wij kunnen volstaan met een korte weergave van hetgeen door den voorzitter der Partij in een te Batavia gehouden gecombineerde vergadering van Indischen Bond en Indische Partij op Dinsdag 29 October 1912 is uiteengezet omtrent de geboorte der Indische Partij. Aan die uiteenzetting is het volgende ontleend: onze voorzitter verwierp de meening, dat de Indische Partij zou zijn geboren tusschen 26 Augs. en 6 Sept. *pour besoin de la cause*. Het is naïef te meenen, dat men in zulk tijdsverloop een groote partij zou kunnen scheppen. Laat mij daarom hier uiteenzetten zoo zeide hij, de bevruchting der idee en de geboorte der I. P. Als ik in de herinnering terug ga tot het eerste opkomen der idee om de Indiërs te vereenigen, dan kom ik op een oogenblik, ongeveer twaalf jaren geleden.

Toen ik uit de oorlogsvelden van Zuid-Afrika terug was in Indië, en die dadenrijke, zoo woelige periode van mijn leven achter den rug was, voelde ik, dat die idee onzer aansluiting tot volkskracht had post gevat. Maar hoe zou die idee uitvoerbaar zijn? (1)

Ik was mijzelf wel bewust, dat ik daartoe te onervaren en vooral te onwetend was. Ik moest dus studeeren. Mijn menschen moest ik leeren

(1) Ik zelf, de samensteller van dit overzicht, herinner mij nog zeer levendig, dat toen ik met D D. in het krijgsgevangenkamp te Ragama verwijlde, wij tezamen in ernstige discussies de organisatie der Indiërs bespraken. Toen reeds zeide D D. tot me: „Van Ham, als ik je eens noodig heb, kan ik dan op je rekenen?" Ik geloof, nu reeds een begin te hebben gemaakt met de inlossing der hem toen gedane belofte.

V. H.

kennen. En daarvoor moest ik *mijzelf* leeren kennen. Zelfcritiek en zelfanalyse was noodig. De fouten in het eigen karakter moesten ontdekt worden. En daar is veel tijd voor noodig. Niets is moeilijker dan zelfstudie. Onder de hand studeerde ik, dacht ik over de karaktervorming en de ontplooiïng van den Indo, van ons zelf. Toen ging ik naar Europa en daar bezocht ik elke vergadering en samenkomst, die in mijn bereik was. Daarvan moest ik leeren, de massa weten te beoordeelen.

Ik geloofde toen de I. P. te voelen rijpen in de gedachte. In Europa zijnde, besloot ik mij bij terugkomst in Indië te Bandoeng te vestigen. Mijn zwakke gezondheid moest een goed klimaat hebben, opdat mijn werkkracht mij niet zou verlaten.

Maar ik had méér noodig, mijn *eigen* organen n. l., waarmede ik de massa moest bereiken.

Daarom richte ik *Het Tijdschrift* op, dat ik, vrij academisch gehouden, bestemde voor de intellectueele lagen van onze Indiërs. *Het Tijdschrift* ging vooruit. Dat ik ongeveer 400 lezers bereiken kon was 't bewijs, dat ik mijn lezers niet te laag had aangeslagen. Maar het was alweer niet voldoende. Ik had een dagblad noodig, om mijn denkbeelden in veel grooteren kring te brengen. Ik maakte daarom *de Expres*.

Het éérste nummer van *de Expres* was reeds een partijnummer. Maar ook te voor reeds was door mij op de Indische Partij gewezen. In No. 6 van mijn *Tijdschrift* (1 Dec. 1911) duidde ik haar aan. Op 17 Dec. 1911 hield ik te Batavia een rede over de aansluiting van blank en bruin, waarin ik evenzeer de Indische onafhankelijkheidspartij aanwees. In No. 18 van Het *Tijdschrift* 1e jaargang (15 Mei 1912) is zelfs het program dier Partij behandeld. Het zou immers ook dwaasheid zijn te meenen, dat men in enkele dagen de vele gedachten te dezer zake zou kunnen ontwikkelen.

Ziedaar dan de moeilijke geboorte van de Indische Partij kort geschetst. De beschuldiging, als zou ik voor *de Expres* de Partij hebben gemaakt, valt hiermede wel geheel, zooals gij ziet. Het tegendeel is waar. „*De Expres werd gemaakt voor de Partij*".

Het ging er om de nieuw te stichten Partij als het ware te doen zijn een kartel van alle bestaande met sociaal-economische of politieke doeleinden werkende vereenigingen in Indië, als de Indische Bond, Insulinde, Boedi Oetomo, Sarikat Islam en eenige andere.

De Indische Bond leed sedert jaren een kwijnend bestaan, het was een lichaam zonder ziel, waarvan geen kracht zou kunnen uitgaan, ook wijl de statuten zeer ongewenschte beperking van de werkingssfeer hadden veroorzaakt, een beperking, waarin ook de nieuwe statuten geen wijziging van beteekenis hadden weten te brengen.

De vereeniging Insulinde kampte met het nadeel van een te slappe leiding.

Na de openstelling der vereeniging voor Inlanders en andere rassen werd helaas een verloop van leden geconstateerd, een bewijs dat de idee der aansluiting onvoldoende nog was doorgedrongen. Toch was de geest voor het overblijvende gedeelte der leden in Insulinde uitmuntend.

De vereeniging Boedi-Oetomo, in 1898 opgericht, was rustig en kalm haar weg gegaan.

De in 1912 opgerichte vereeniging Sarikat Islam, welke zich kenmerkte door een zeer krachtigen en militanten geest, mocht zich verheugen in een enorm aantal leden.

Het was nu de bedoeling om te beginnen den leden van den Indischen Bond duidelijk te maken, dat de vereeniging zich niet op den juisten weg bevond ter bereiking van het doel: de emancipatie van Indië.

Te dien einde vormde zich te Bandoeng een comité van 7 personen, bestaande uit J. R. Agerbeek, J. D. Brunsveld van Hulten, G. P. Carli, E. C. L. Couvreur, E. F. E. Douwes Dekker, J. van der Poel en R. H. Teuscher, die daartoe welwillend uitgenoodigd door het Hoofdbestuur van den Indischen Bond, met uitzondering van de heeren Couvreur en Teuscher, een algemeene vergadering van den Indischen Bond te Batavia op 25 Augustus 1912 bijwoonden.

Door de heeren Van der Poel, Brunsveld van Hulten en Douwes Dekker werd op verschillende gronden op deze vergadering aangetoond, dat de Indische Bond een algeheele reorganisatie diende te ondergaan, om inderdaad vruchtbaar werkzaam te kunnen zijn in het belang van Indië.

De vergadering besliste, dat de 7 personen hiervoor genoemd, benoemd zouden worden in een Commissie tot Reorganisatie van den Indischen Bond, hetgeen door hen werd aangenomen.

Te Bandoeng teruggekeerd, werd dadelijk krachtig werk gemaakt voor de oprichting eener groote Indische vereeniging, de Indische Partij.

Op den 6den September 1912 werd in een leege woning aan de Aloon-aloon te Bandoeng deze eerste vergadering der Indische Partij gehouden.

De sprekers waren J. v. d. Poel over de aansluiting der Indiërs-vereeniging, R. H. Teuscher over des Indiërs recht op zijn grond, J. D. Brunsveld van Hulten over de Toekomt der Indiërs. E. F. E. Douwes Dekker over de plicht der verbroedering.

De vergadering werd geleid door Douwes Dekker, de opkomst was buiten aller verwachting.

Ruim 200 personen, waaronder dames, enkele Inlanders en Chineezen, waren in het kleine zaaltje aanwezig. Op deze vergadering werd besloten tot oprichting van een groote Partij, welke langs politieke banen werkzaam zou zijn tot bevordering der staatkundige ontwikkeling van Indië.

Vergunning tot het houden dezer geheel politieke bijeenkomst was niet gevraagd.

Dit op zich zelf was reeds een demonstratie van den geest der Indische Partij: Verzet tegen de overheerschers- idee.

De Ass.-Resident en controleur van politie, gezeten tusschen het geestdriftig auditorium, woonden de vergadering, niet in hunne officieele functie echter, bij. Op het erf voor de woning stond een vrij sterke politiemacht geposteerd. De vergadering kenmerkte zich door een zeer vrijheidlievenden geest.

Van den goeden geest werd gebruik gemaakt.

Op den 3den September was te Malang in de door Tjipto Mangoenkoesoemo opgerichte Raden Adjeng Kartini Club door hemzelf een krachtige rede gehouden over de Indische Beweging (zie *Expres* 6 Sept. 1912). Kort te voor was door een onoordeelkundig ingrijpen door den resident van Soerakarta de vereeniging Sarikat Islam ontbonden, een maatregel, welke van weining beteekenis was, wijl de vereeniging eenvoudig voortging met haar actie.

Eveneens kort te voor was de voorzitter van Boedi Oetomo, Raden Adipati Ario Tirto Koesoemo, regent van Karang Anjar, afgetreden en door Prins Noto di Redjo vervangen, waarmede een periode van grootere werkzaamheid der vereeniging werd ingeleid.

De op te richten vereeniging „De Indische Partij" vond bij het Hoofdbestuur van Insulinde warme en zeer gewaardeerde belangstelling voor haar pogen en het liet zich aanzien, dat met Insulinde gemakkelijk een fusie zou zijn te krijgen.

Onder deze omstandigheden begon de Ind. Partij haar arbeid. Zij had zich nu verzekerd van de beschikking over *de Expres*, welke nog het eigendom was van de Eerste Bandoengsche Publicatie Maatschappij.

De voorloopige commissie, welke zich aan het hoofd gesteld had van de wordende Indische Partij, werkte met kracht aan de constitueering der vereeniging.

Den 16den September 1912 werden reeds de ontwerp-statuten der Indische Partij gepubliceerd. Den dag te voren waren Douwes Dekker, Brunsveld van Hulten en Van der Poel in den vroegen morgen, uitgeleid door een aantal kameraden te Bandoeng, op reis gegaan tot het houden van de eerste groote propagandatocht over Java. Te Djokja voegde zich G. Topee, Hoofdbestuurslid van Insulinde te Semarang,

bij dit driemanschap. Dienzelfden avond werd te Djocjacarta een propaganda-samenkomst gehouden, bijgewoond door Hoofdbestuursleden van Boedi Oetomo en Sarikat Islam en een voorloopige afdeeling der Indische Partij gevormd.

Den volgenden avond spraken de propagandisten te Soerabaja, waar een definitieve afdeeling met ongeveer 70 leden werd opgericht. Politie was in de zaal. De vereeniging was bijgewoond door gedelegeerden van de Raden Adjeng Kartini Club.

Den dag daarop, 17 September, werd de afdeeling Madioen gevormd, met ongeveer 20 leden.

De deputatie zette de reis voort naar Semarang, alwaar haar door de Semarangsche kameraden een schitterende ontvangst op het perron van het station en in de vergaderzaal, de Militaire Cantine, werd bereid.

Den avond van den 17den September werd op een vergadering van de deputaten met het Hoofdbestuur van Insulinde besloten tot de voorgestelde fusie.

Den 18den September had de gedenkwaardige propagandavergadering te Semarang plaats. De afdeeling Semarang werd gevormd met 135 leden.

De avond daarop werd te Pekalongan een propaganda-bijeenkomst gehouden. Een afdeeling werd opgericht met ongeveer 30 leden.

Den 20sten September werd de afdeeling Tegal gevormd met ongeveer 50 leden.

Den 21sten September de afdeeling Cheribon met ongeveer 60 leden. De vergadering werd bijgewoond door 2 leden van het bestuur der Tiong Hoa Hwe Koan.

Evenals te Semarang werden de deputaten, Topee was te Semarang achtergebleven, onder de tonen der muziek ontvangen.

Den 22sten September waren de deputaten te Bandoeng terug, alwaar zij door een opgewonden menigte aan het station werden ontvangen, een toespraak tot hen werd gericht door Kakebeeke en hun namens de kameraden kransen werden uitgereikt.

Den 3den October 1912 spraken Douwes Dekker en Brunsveld van Hulten te Batavia, alwaar een afdeeling werd gevormd met ongeveer 150 leden.

Voor een uitvoeriger verslag der samenkomsten en redevoeringen zij verder verwezen naar de verschillende nummers der Expres, naar No. 4 van Het Tijdschrift (15 October 1912) en naar de brochure, houdende het verslag van de propaganda-deputatie over Java.

Intusschen werkte de Idee der Indische Partij door.

De geestdriftige stemming bracht groote beroering in Indië. De dagbladen stonden vol met relazen en critieken, een venijnige, vijandige pers-

actie werd begonnen, de Indische Partij was het onderwerp van den dag.

Toch kon dit alles niet beletten, dat de Idee der Indische Partij stormenderhand het terrein veroverde.

Aan verschillende stations en halten was den deputaten hulde gebracht. Te Mojo-Sragen werd de deputatie door een klein comité uit de burgerij met den eerewijn ontvangen. Te Modjokerto, Djombang, Paron waren Indiërs aanwezig aan de stations om de deputatie-leden de hand te drukken.

Op de verschillende plaatsen waar samenkomsten gehouden werden, waren Indiërs van de omliggende plaatsen heen gekomen.

Voldoende aan de opdracht der duizenden, die de Bandoengsche deputatie hadden gemachtigd de Koningin verslag uit te brengen van dezen propagandatocht, verzond die deputatie op den 24sten Sept. 't volgende telegram.

„Hare Majesteit
Koningin Wilhelmina
Den Haag.

(De) deputatie (der hier) gevormde „Indische Partij", (welke ten) doel (heeft) uwe koloniale onderdanen alle rechten (te) verschaffen, waarop zij aanspraak (kunnen doen gelden), brengt (in) opdracht (van) eenige duizenden Indiërs verslag (uit) harer reis over Java. (De) deputatie sprak samenkomsten toe (te) Bandoeng, Djokja, Soerabaja, Madioen, Semarang, Pekalongan, Tegal en Cheribon, (alwaar) de vereenigingen Insulinde, Sarikat Islam, Boedi Oetomo (met) ruim 90.000 leden (de Raden Adjeng) Kartini-Club, Mangoen-Hardjo en Tiong Hoa Hwee Kwan vertegenwoordigd (waren.) (De) deputatie wees (op de) onthouding (van) rechten (op den) roof (aan de) toekomst (onzer) kinderen door gebrek (aan) en ontneming (van) onderwijs-inrichtingen, (op de) sombere vooruitzichten (in de) toekomst uit vrees (dat op de) trouw (der) onderdanen niet te rekenen (zal zijn), (op de) urgentie (van uitbreiding en instelling van het) lager-, (het) middelbaar- (en het) hooger onderwijs; (en op den plicht der) verbroedering (van) hiergeboren Europeanen (en) Inlanders.

(De) deputatie nam (tijdens haar tocht) waar (een) groote (en) algemeene verbittering (en) ontevredenheid over (de) herhaalde (en) ergerlijke terugstelling der hiergeborenen.

(Zij) smeekt Uwe Majesteit (met) grooten aandrang (haar) machtigen invloed (te willen) aanwenden, opdat (de) luister (der) Hollandsche Idee niet verduisterd worde (ten) gevolge (van de) onpolitieke handhaving (van het) egoïstische moederlandsche standpunt.

DOUWES DEKKER,
Deputatie-voorzitter".

De vijandige persactie werd in haren machteloozen nijd allengs zoo onwaardig en leugenachtig, dat het voorloopig Hoofdbestuur zich genoodzaakt zag op een aantal dezer het middel van den boycott toe te passen. De kracht van dit middel werd in de volgende maanden vooral te Semarang uitmuntend gedemonstreerd

Later bleek ook te Djocja de goede uitwerking van dit middel.

De door den boycott getroffen bladen waren „*Het Nieuws van den dag van Ned. Indië*"; te Batavia „*Het Soerabajaasch Handelsblad*" en „*Het Soerabajaasch Nieuwsblad*" te Soerabaja; „*Het Semarangsch Handelsblad*" te Semarang, „*De Preangerbode*" te Bandoeng en „*Mataram*" te Djocja.

Wie zich een nauwkeurig denkbeeld wenschen te vormen van den aard der tegen de Indische Partij en tegen de haar voorzitter gevoerde perscampagne en van de heftige verbittering, welke in een groot gedeelte van de Indische pers tot uiting kwam, worden verwezen naar de exemplaren van *de Expres*.

De tegenactie nam ook nog een anderen vorm aan.

Te Semarang trachtte de voorzitter van het Hoofdbestuur van Insulinde, de heer Mr. Jeekel, die na de propagandavergadering van 18 September was afgetreden, een tegenvereeniging op touw te zetten.

Op den 29sten September werd te Semarang deze tegenvereeniging genoemd het Nederlandsch Indische Comité opgericht met 13 man. Het was een veeg voorteeken. Inderdaad is sedert dien 29sten September van dit Comité niets meer gehoord.

Te Batavia bleek weldra van een persoonlijke tegenactie van den heer Zaalberg, die geleidelijk het grootste gedeelte van de leden van den Indischen Bond wist mede te krijgen om front te maken tegen de Indische Partij.

Niettemin groeide de Partij stevig door, in spijt van alle aanslagen en aanvallen.

Zoo werd den 3den October 1912 te Kendal een afdeeling gevormd met 38 leden, op den 7den October de afdeeling Djombang met ± 30 leden en Modjokerto met 29 leden.

Den 11den October hadden besprekingen plaats te Tasikmalaja om te komen tot oprichting van een afdeeling. Den 13den October werd de afdeeling Solo opgericht met 88 leden. Ook te Telok Betong, te Padang en elders in den Archipel werd het roerig. Men voelde als 't ware bij intuïtie, dat de Idee, door de Indische Partij met zooveel voortvarendheid ingeplant te midden van ons Indisch volk, enkel in staat zou zijn de zoo gewenschte emancipatie van dit volk te doen bereiken. Waarlijk niet alleen tot Java bleef de actie beperkt en zeker heeft de bijna algemeene vijandige persactie tegen de Partij bijgedra-

gen tot de versterking van het instinctmatig inzicht welhaast dat het hier gold een grooten strijd van den vooruitgang tegen het met alle, ook onwaardige, middelen, verdedigde behoud ten aanzien der koloniale verhoudingen.

Ook in Nederland trok de Partij zeer de aandacht, verschillende Hollandsche bladen wijdden artikelen aan onze beweging, terwijl bij de behandeling van de Indische begrooting het Sociaal-democratische Kamerlid W. H. Vliegen voor 't eerst de Partij in de debatten in de Tweede Kamer ter sprake bracht bij de uiteenzetting van zijn zeer pro-Indisch standpunt.

Het Hoofdbestuur vond in het sympathieke optreden van dit Kamerlid aanleiding om mede te gaan met het voorstel van de afdeeling Solo om een huldetelegram aan hem te verzenden.

Den 22sten November werd dit telegram afgezonden.

Met de Indische Partij ging het intusschen ferm vooruit. De afdeeling Semarang achtte het noodig een groote propaganda-demonstratie op touw te zetten, welke den 19den October plaats had. Met dat doel werd de 2e propagandatocht van uit Bandoeng georganiseerd.

Douwes Dekker, die een openbare debatavond te Semarang zou leiden, vertrok den 19den October daarheen.

De Semarangsche kameraden bereidden hem een schitterende ontvangst. Een 4 à 500 partijgenooten waren aan het station aanwezig. Er was voor eenige muziekkorpsen gezorgd.

De voorzitter van de afdeeling Semarang, Topée, hield een toespraak welke door D D. werd beantwoord. Dienzelfden avond bracht de openbare bijeenkomst in den schouwburg ongeveer 1300 personen bij elkaar; de geest was uitstekend, de demonstratie kon als een groot succes geboekt worden. Voor een uitvoerig verslag hiervan zorgde de afdeeling Semarang door de uitgifte van een duizendtal brochures, welke door het Hoofdbestuur als propagandalectuur werd aangenomen.

Den volgenden morgen, Zondag 29 October, werd een propagandabijeenkomst gehouden te Kendal, bijgewoond door tal van Semarangsche partijgenooten. Als aardige bijzonderheid zij vermeld, dat het muziekkorps van Kendal onder leiding van onzen partijgenoot v. Barthold met een door dezen speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerden partijmarsch, opgedragen aan D. D. aan het station Kali Woengoe de bezoekers van Semarang tegemoet gekomen was. Onder de opwekkende tonen van dezen partijmarsch werd de intocht door het kleine plaatsje Kendal tot een zeer goed geslaagde demonstratie.

Den Maandag daarop was D. D. te Bandoeng terug.

De mare van den mooien avond te Semarang was hem vooruit gevlogen. Te Bandoeng had men niet bij Semarang willen achterblijven.

Toen D D. uit den trein stapte, werd hij ontvangen door een groote menschenschaar. Toen de fanfares der muziek waren weggestorven, sprak Brunsveld van Hulten den teruggekeerde toe, hem werden kransen uitgereikt en de geestdrift was zoo machtig, dat D. D. op eenige sterke schouders werd naar buiten gedragen, waar een groote fakkeloptocht, muziek en tête, zich in beweging zette als escorte naar de woning van den leider.

Aan deze nieuwe demonstratie namen ongeveer 2000 menschen deel.

Het succes der Indische Partij deed in den boezem van den Indischen Bond een betreurenswaardige tegenactie, gelijk reeds gezegd, geboren worden. Op den 24sten October werd te Batavia in een gecombineerde vergadering van Indischen Bond en Indische Partij door D. D. een laatste poging aangewend om samensmelting of samenwerking te bereiken, hetgeen hem door een ongemotiveerde vijandige actie helaas niet gelukte.

Het eenige wat hij bereikte was de voorkoming van een openlijke breuk.

Dezelfde datum was van beteekenis, doordat op deze vergadering voor 't eerst het program der Indische Partij in den vorm, waarin het thans in de Statuten is opgenomen, bekend gemaakt werd.

Op den 1en November volgde voor een talrijke vergadering van de afdeeling Batavia de verdediging van dit partijprogram in een uitvoerige rede door D. D.

Intusschen boekte de Indische Partij steeds nieuwe successen. Zoo werd op 26 October de afdeeling Bodjonegoro opgericht; op 5 November de afdeeling Indramajoe met ongeveer 20 leden; op 7 November boekte de afdeeling Semarang reeds 800 leden; op 9 November werd het aantal afdeelingen uitgebreid door de oprichting van de afdeeling Blora met 32 leden; op den 16den November volgde Padang met ongeveer 70 leden, op den 20sten dier maand Tjilatjap met 22 leden.

Vóór den 24sten November werd een propagandatocht naar West Java georganiseerd. Den 23sten November vertrok D. D. over Batavia naar Serang. Aan het station Weltevreden S. S. werd hij door een groot aantal warme Partijgenooten ingehaald en bood hem een jonge dame een bloemstuk aan. Den dag daarop sprak hij te Serang, waar hij voor een talrijke vergadering het Partijprogam ontwikkelde. Zes dagen later, 30 November, was ook de afdeeling Serang opgericht met ongeveer 70 leden.

Een 4e propagandatocht werd op 7 December aangevangen. D D. vertrok te dien einde naar Soerabaja, waar hem door de Partijgenooten op het station een schitterende ontvangst werd bereid. Behalve

kransen en bloemstukken van de afdeeling werden hem aangeboden kransen namens het personeel van S. S. en van de P. en T.

Den volgenden dag, Zondag 8 December, ontwikkelde D. D. voor een vergadering van ongeveer 800 menschen het Partijprogam.

Van den gevel van het vergaderlokaal woei in den morgenwind onze sombere vierkleur uit. Deze vlag was vastgesteld op een vergadering van het Hoofdbestuur op 28 November, de eerste afdeeling, die het Partijsymbool deed wapperen was Semarang op den 5den en 6den December, waar tijdens de daar gehouden schitterende clubfeesten voor de inwijding van het eerste clubgebouw der Indische Partij in Indië, die vlag op roerend-plechtige wijze werd ingewijd, te gelijk met de onthulling van een levensgroot portret van onzen leider.

Waar het H. B. gebleken was dat de boycott van het *Semarangsch Handelsblad,* dank zij de van groote solidariteit blijk gevende actie der afdeeling Semarang, volkomen haar doel bereikt had, werd bij besluit van 11 Dec. 1912 de boycott opgeheven.

Te Bandoeng werd korten tijd later door D. D. de vlag ingewijd

Den 8sten December vertrok D. D van Soerabaja naar Djombang; ook daar werd hij met muziek en bloemen ingehaald en ontwikkelde hij het program der Partij.

Medio December kon de Partij geluk gewenscht worden met de opname van Dr. Tjipto Mangoenkoesoemo in het v. l. Hoofdbestuur van de Partij en in den vasten redactiestaf van *de Expres*, het Partijorgaan.

Ongeveer den zelfden tijd was door de voornaamste afdeelingen beslist in het door het Hoofdbestuur der Indische Partij uitgelokte plebiciet om een uitspraak te verkrijgen aan welke beginselen, die der Indische Partij of die van den Indischen Bond, de voorkeur moest worden gegeven in het belang van de emancipatie van Indië. De strijd tusschen Indischen Bond en Indische Partij had verhoudingen aangenomen, welke het Hoofdbestuur het wenschelijk deden zijn, hieromtrent de leden zich te doen uitspreken.

Door ongeveer 4000 Partijgenooten werd aan het beginselprogram der Indische Partij de voorkeur geschonken.

Geen stemmen werden gehoord voor den Indischen Bond.

Tusschen den 19en en den 22en December werd een vijfde propagandatocht gehouden door Douwes Dekker.

Den 19en sprak bij voor een vrij talrijk gehoor te Djokja, den 20en voor een groote vergadering te Solo. Op beide avonden ontwikkelde D. D. het partijprogram en werden de vlaggen der afdeelingen ingewijd.

Een krans den leider te Solo aangeboden, tegen zijn uitdrukkelijken wensch, hechtte hij aan de vlag. Het was de eerste keer dat aan onze geliefde vierkleur zulke hulde werd gebracht.

De idee onzer Partij drong al verder door. De dichters kwamen los. Op 18 Dec. verscheen een „Vrijheidslied der Indiërs" van Chr. van Dorp in het partijorgaan. Kameraad von Barthold had zijn compositie de partij aangeboden. En meerderen beproefden hun poëtische gevoelens voor het vaderland, dat hem als het schoonste Ideaal nu verscheen, tot uiting te brengen.

Ook te Koedoes bleef men niet onverschillig voor de Partij. Men wilde daar een afdeeling stichten. Van de gelegenheid dat D. D. te Semarang, waarheen hij incognito, naar hij zeide uit vrees voor te warme aanhankelijkheidsbetuigingen, was gereisd voor het houden van besprekingen met het bestuur dezer machtige partijafdeeling van die gelegenheid werd door hem gebruik gemaakt om, vergezeld van voorzitter en enkele leden van het bestuur van Semarang, in den nacht per auto naar Koedoes te gaan ten einde daar de afdeeling te stichten. De ontvangst was ook hier uitmuntend. Voor een vergadering van een 70-tal personen werd door D. D. en Topee het partijprogram ontwikkeld. De afdeeling Koedoes werd daarop met ongeveer 60 leden opgericht, waarna de kleine plechtigheid van de inwijding der vlag plaats had.

Van een wijziging in het reisplan maakte D. D. te Semarang teruggekeerd gebruik, om de kracht der organisatie dezer afdeeling te beproeven. Des morgens, op een Zondag, stelde hij bekend, dien zelfden avond te zullen spreken.

Hij verwachtte hoogstens een vergadering van 200 personen te zullen toespreken, gezien de moeilijkheden tot verspreiding der tijding. Dien avond waren in de club ongeveer 1100 partijgenooten aanwezig, een schitterend bewijs van de hechte organisatie van Semarang.

Wij kunnen nu gevoeglijk overgaan tot onze groote constitutie-vergadering op 25 Dec. te Bandoeng gehouden. Nog zal wel allen in het geheugen liggen, welk een schitterende manifestatie van het sprankelend leven onzer partij deze constitutie-vergadering was.

Voor de geschiedenis van onze beweging zij hier verwezen naar het uitvoerige verslag dier vergadering, eerst in het Partijorgaan verschenen, later in brochure-vorm („Indische Partij, haar Doel en haar Wezen, met een verslag der constitutie-vergadering en de op deze vergadering goedgekeurde statuten").

Even voor oude-jaarsdag, op 29 Dec. werd ook te Kendal met een kleine feestelijkheid onze vierkleur ingewijd.

Wij kunnen hiermede gevoeglijk dit gedeelte van ons verslag over het eerste jaar onzer partij (Sept.-Dec. 1912) besluiten.

Hierachter volgen nog eenige mededeelingen, welke wij van voldoende beteekenis achten te releveeren.

RESULTATEN VAN ONZEN ARBEID.

Behalve de 5 propagandatochten over Java gehouden, waarvan men een uitvoerig relaas in de verschillende nummers der „*Expres*," een zeer beknopt overzicht van de hier vooraf gaande geschiedenis van de Partij, een nog kortere aanduiding in de chronologische lijst hierachter vindt, werd in het jaar 1912 ook langs anderen weg een krachtige propaganda gevoerd.

In de eerste plaats was „*de Expres*", welker oplaag met groote sprongen vooruitging, het meest geëigende propagandamiddel voor de verbreiding onzer denkbeelden. In den tijd van 10 maanden bereikte ons orgaan een oplaag van bijna 4000 exemplaren, ongetwijfeld een ongekende ontwikkeling voor een Indisch dagblad, wel een bewijs voor de zeer degelijke wijze waarop de redactie van ons partijorgaan werd gevoerd en waarvoor te dezer plaatse zeker dank mag worden uitgesproken aan allen die daartoe hebben medegewerkt, en verder ook een bewijs voor de noodzakelijkheid dat onze Partij steeds de beschikking hebbe over zulk een propagandamiddel bij uitnemendheid.

Verder wijzen wij op den propagandistischen arbeid door verschillende schrijvers in „*het Tijdschrift*", waardoor ook in anders wellicht ontoegankelijke lagen onzer Indische samenleving, onze denkbeelden met vrucht doordrongen.

Van wege de Partij werden verder in groote oplagen verspreid en tegen geringen prijs verkrijgbaar gesteld verschillende brochures en vlugschriften, waarvan te noemen zijn: „verslag van den tocht der Eerste propaganda-Deputatie over Java"; een „verslag van den Semarangschen Demonstratie-avond"; een door den schrijver, onzen voorzitter, aan de Partijkas afgestane brochure, getiteld: „De Indiër, rassenpsychologisch, politisch, sociologisch", welke alle nog in 1912 konden verschijnen.

Wanneer wij de publicistisch-propagandistischen arbeid door het dagblad, de verschillende periodieken, vlugschriften, brochures, etc., welke gediend hebben tot bekendmaking en verbreiding onzer idee, onder cijfers willen brengen, zouden wij tot de reeds verrassende berekening komen, dat ten bate onzer denkbeelden ruim 511.000 gedrukten tot 31 December 1912 werden verspreid, hierbij niet inbegrepen het aanzienlijke aantal door het twee maal 's maands verschijnende orgaan „Insulinde" daarin genomen en evenmin natuurlijk met eenig opzicht

op de propagandistische beteekenis der overige Indische pers, hetzij dat deze vóór of tegen de Partij ageerde.

Van groote propagandistische waarde was de deelname der Partij aan de verkiezingen op verschillende plaatsen, waardoor een voortdurende actie verkregen werd en een aanhoudende prikkel tot verzekering van overwinningen aan de Partij. Op deze verkiezingen wordt verder nog de aandacht gevestigd.

Een werkzaam aandeel werd door de Partij genomen in de actie tot verkrijging van een vierde Hoogere Burgerschool in Indië, in een billijker regeling van de dienstvoorwaarden bij den P. en T. dienst, een betere behartiging van de belangen van het mindere personeel bij de S. S en in het algemeen in de pogingen om bij verschillende takken van dienst de dwingende idee van de noodzakelijkheid der vakorganisatie in Indië te doen postvatten.

Wat den groei onzer Partij betreft, men vindt daaromtrent in het historisch overzicht en in de chronologische lijst in dit verslag de noodige gegevens en data, slechts zij hier vermeld, dat de Partij, op 6 September opgericht met 60 leden, den 25en December d. a. v. reeds ruim 5000 leden boekte en thans 25 afdeelingen telt, waarvan 2 op de buitenbezittingen.

Ten aanzien der verkiezingen is nog wel het een en ander in het midden te brengen en op te merken.

De verkiezingen voor de gemeenteraden in Indië mochten zich niet verheugen in eenige belangstelling. Men achtte het niet der moeite waard voor de gemeenteraden, die zoo weinig bevoegdheden hebben, in het vuur te komen. Zoo meende men. Maar dat was de reden niet. Enkel de afwezigheid van al wat ook maar in de verte aan partijpolitiek deed denken, maakte de verkiezingen tot een weinig beteekenend en weinig belangstelling wekkend gedoe. Er zou alle kans voor zijn dat de regeering ten langen leste het voorbeeld ging volgen van onze overburen in de Straits, waar een gemeenteraad weder moest worden opgeheven, wijl er geen burgers waren, die het der moeite waard vonden van hun belangstelling te doen blijken.

In dezen toestand werd door de Indische Partij eens en voor al een einde gemaakt. De Indische Partij ging onmiddellijk over tot een actieve verkiezings-politiek. Zij wekte groote belangstelling voor deze deelname in het regeeren, hoe gering zij ook was. Aan de stembussen wordt thans, onder den invloed der Indische Partij alleen, met een ijver gekampt, die in Europa niet beter is waar te nemen. De verkiezingen op zich zelf waren een middel tot organisatie en tot versterking der organisatie tevens.

Wanneer spoedig uitbreiding komt van de wetgevende colleges, dan

zal niet mogen worden vergeten, dat men dat voor een goed deel te danken hebben zal aan de groote activiteit door de Indische Partij op dit terrein ontwikkeld.

Nog voor dat de Partij geboren was, werd ingezien dat men zich vooral aan de stembus bewust burger diende te toonen. Op den 30sten Juli 1912 moesten vier afgevaardigden gekozen worden uit de burgerij in den Bandoengschen gemeenteraad. Onder den invloed der *Expres*, die een verkiezings- campagne op touw zette, werd een „Kiesvereeniging van den Kleinen Man" gevormd, welke met een viertal candidaten voor het front kwam. De kwijnend slechts levende Bandoengsche Kiesvereeniging kon geen vier candidaten opbrengen. Een der vier namelijk weigerde de eventueele candidatuur aan te nemen. In *de Expres* werd daarop met groote organisatorische kracht op de verkiezing van de vier candidaten van den kleinen man gewerkt. Het was voor de leiders der Indische Partij, die nog slechts in schemerige toekomst werd gezien, de eerste gelegenheid om een poging te wagen tot organisatie der democratisch gestemde elementen. De proef viel uitmuntend uit. Het gelukte 73 % der leden-kiezers van den kleinen man aan de stembus te krijgen. De uitslag was een verrassing voor degenen, die meenden dat de Indiër niet warm te maken was voor politiek. Drie van de vier candidaten der kleinen werden zonder herstemming gekozen, namelijk G. P. Carli, F. H. Stoll en E. F. E. Douwes Dekker. De vierde candidaat viel, hetgeen geweten werd aan zijn weinige bekendheid.

Het voorbeeld van Bandoeng werkte goed. Op den 28en October d. a. v. werd het lid der Indische Partij te Cheribon: A. C. van Naerssen, met groote meerderheid gekozen. Maar de eerste tegenwerking openbaarde zich nu reeds voelbaar. Men vond dat afvaardigen van I. P-ërs naar de gemeenteraden niet aanbevelenswaardig. Van Naerssen werd door de boven hem geplaatsten genoodzaakt de candidatuur niet te aanvaarden. De omstandigheden stelden hem in het gelijk, gevolg te geven aan den druk, op hem uitgeoefend. De Cheribonners waren verre van ontmoedigd en toen op den 19en November een herverkiezing plaats had, werd eveneens met groote meerderheid van stemmen onze partijgenoot en voorzitter der afdeeling Cheribon, Mr. Ph. Court, tot gemeenteraadslid gekozen.

Ook het vredige Pekalongan werd door de verkiezingen onder den invloed der I. P. in prettige beroering gebracht. Onze Pekalongansche kameraden stelden voor den raad candidaat de partijgenooten Binder en Frederiks. Een derde Indiër- candidaat was de heer Vincent. Zij alle drie werden van de verscheidene candidaten gekozen. Ook daar derhalve een overwinning.

Het bleek alras dat aan de stembus te Bandoeng de hardste strijd gestreden diende te worden. De Bandoengsche Kiesvereeniging kreeg den steun van wat zich tegen de I. P. keerde, en dat deed de overmacht der Bandoengsche burgerij. Op 3 December werd door de Indische Partij een nederlaag geleden. De candidaat der Indiërs kon de meerderheid van stemmen niet halen.

De omstandigheden waren evenwel niet zóó droevig. Er was 81 % onzer kiezers aan de stembus gekomen. Dat wees op een vooruitgang, op een doordringing van de idee der organisatie, welke goede hoop belooft voor de toekomst, wanneer de kiezerslijsten worden opgesteld met veel grooter deelname van de leden der Partij.

De uitslag der verkiezingen te Bandoeng werd goedgemaakt door de schitterende overwinning der onzen aan de stembus te Soerabaja, waar met een overweldigende en vepletterende meerderheid de Indiërs: Dr. Johan, Joon en Wilson in den raad werden gebracht.

Dat waren de verkiezingen in het afgeloopen partijjaar. Reeds thans toont de Indische Partij, waartoe zij in staat is: tot de organisatie namelijk van de Indiërs. En dat is een hoopvol teeken voor de toekomst.

Ook op ander gebied kan de Indische Partij in haar kort bestaan op goede resultaten wijzen.

Reeds werd hiervoor met een enkel woord gesproken over de benoeming van een tweetal residenten. De omstandigheden, waaronder aan het partijorgaan mededeeling werd gedaan, dat te Buitenzorg, bij de benoeming dier beide residenten de heeren Doeve en Van Drongelen, beide Indiërs, wel degelijk rekening was gehouden met de door onze Partij zoo krachtig geuite grief van de achterstelling van den Indiër ook in regeeringsambten, moet ons meer waarde doen hechten aan de tijding, dan wij zouden hebben gedaan, wanneer onder andere omstandigheden en verhoudingen mededeeling daaromtrent ware gedaan. Wij releveeren daarom in dit verslag met eenigen nadruk dit geval.

De strijd tot erlanging van betere dienstvoorwaarden bij den post- en telegraafdienst voor de in Indië aangeworven werkkrachten, werd na een hardnekkigen publicistischen strijd door het partij-orgaan met een even spoedigen als gunstigen afloop bekroond. Het krachtige en onvermoeide aantoonen van de schromelijke fouten in de postadministratie had een zeer mooi succes te boeken. Het is er verre van af, dat wij reeds tevreden zouden zijn met het behaalde resultaat, maar in elk geval is het een voldoening te mogen waarnemen dat met de ideeën, die voorzitten bij onze Indische Partij, reeds thans van regeeringswege zoo duidelijk rekening wordt gehouden. Het moge ons een aansporing zijn op dezen weg voort te gaan.

Nog in een andere kwestie van zeer groot belang, voornamelijk voor onze Inlandsche bloedverwanten en mede-landgenooten, viel door de actie der *Expres* een succes te boeken. Maanden geleden waren inwoners van het eilandje Mindanau bij Billiton onrechtmatig en onwettig geprest tot het verrichten van heerendiensten op het eiland Billiton. Toen de aldus gevexeerden weigerden aan de ontvangen bevelen te voldoen, werden zij gevankelijk naar Billiton overgebracht, daar even onwettig van hun vrijheid beroofd en zelfs lichamelijk gekastijd, toen zij onder dwang en onder protest de hun opgedragen werkzaamheden verrichtten. Aan een beroep dezer aldus geknechten op de *Expres* werd dadelijk gehoor gegeven. De *Expres* bracht de kwestie met kracht verder. Het gevolg was, dat de Inlanders van Mindanau in het gelijk zijn gesteld en thans uitgemaakt is, dat zij geen heerendiensten zullen hebben te verrichten in districten buiten hun eiland. Dit resultaat doet ons zeer in het bizonder genoegen, wijl voor de belangen der Inlanders gewoonlijk geen kampioenen gereed staan, en ook de Inlandsche vereenigingen en bladen òf te slecht georganiseerd zijn òf van te weinig beteekenis om van hun inmenging ter verkrijging van gunstige resultaten een gerechtvaardigde verwachting te mogen hebben.

Onze arbeid trok ook in Europa de aandacht.

Hiervoor heeft men vernomen, hoe het sociaal-democratische Kamerlid Vliegen een lans brak voor onze Partij, de regeering er voor waarschuwende, niet moedwillig vijandschap te kweeken en te zoeken. Het was een goed woord van pas. Wij rekenen er zeer stellig op, dat de belangen der Indische Partij weldra bij de progressieve partijen in het moederland een geregelde en doelmatige behartiging zullen vinden. Ook langs dezen weg zullen Indië's belangen derhalve meerdere bekendheid erlangen in het parlement en ook weder aan de Indische Partij zal Indië dit te danken hebben.

Ziedaar een kort en vluchtig overzicht van de resultaten van onzen arbeid in het afgeloopen partijjaar. Laten wij hopen, dat het volgende jaarboek der Partij ons een even blijmoedig beeld voor de toekomst zal ophangen, als waartoe wij, aan de hand van de resultaten over de afgeloopen weinige maanden in staat waren.

BANDOENG, Januari 1913.

De Secretaris van het Hoofdbestuur der Indische Partij,

J. G. VAN HAM.

CHRONOLOGIE DER PARTIJ.

TOT 31 DEC. 1912.

1 Sept. 1911.	Oprichting van „Het Tijdschrift", eerste periodiek der nog niet geboren Indische Partij.
17 December.	Redevoering te Batavia door Douwes Dekker over aansluiting van Blank en Bruin, op instigatie van den Indischen Bond.
1 Maart 1912.	Oprichting van „De Expres", dagblad van de nog niet geboren Indische Partij.
15 Mei.	Eerste formuleering van het program der aanstaande Partij in No. 18 van „Het Tijdschrift".
28 Juni.	Vervolging ingesteld tegen Douwes Dekker terzake van zijn aanvallen op de politiek der regeering, ten doel hebbende de opheffing van afd. B van het Gymnasium.
30 Juli.	Verkiezingen te Bandoeng voor den gemeenteraad. Gekozen de Indiërs: G. P. Carli, F. H. Stoll en E. F. E Douwes Dekker door de Kiesvereeniging van den Kleinen Man, 73 % Indiërs-Kiezers aan de stembus.
25 Augustus.	Benoeming van een commissie tot reorganisatie van den Indischen Bond.
3 September.	Krachtige redevoering van Tjipto Mangoenkoesoemo in de Raden Adjeng Kartini-Club te Malang over de Indische Beweging.

6 September.	De Indische Partij te Bandoeng opgericht met ongeveer 60 leden.
15 September.	Begin van den eersten propaganda-tocht over Java door Douwes Dekker, J. van der Poel, J. D. Brunsveld van Hulten en G. Topee. Voorloopige oprichting der afdeeling Djokja.
16 September.	Oprichting der afdeeling Soerabaja met 70 leden.
17 September.	Oprichting der afdeeling Madioen met 20 leden. Samenkomst van de deputaten met het Hoofdbestuur van Insulinde, waarop tot fusie besloten werd.
18 September.	Oprichting der afdeeling Semarang met 135 leden.
19 September.	Oprichting der afdeeling Pekalongan met 30 leden.
20 September.	Oprichting der afdeeling Tegal met 50 leden.
21 September.	Oprichting der afdeeling Cheribon met 60 leden.
22 September.	Terugkomst der deputaten te Bandoeng.
24 September.	Afzending van het telegram aan de Koningin.
29 September.	De bij de geboorte gestorven tegen-vereeniging Het Nederlandsch Indische Comité, voorzitter Mr. Jeekel, met 13 man opgericht.
3 October.	Oprichting der afdeeling Batavia met 150 leden. Idem van de afdeeling Kendal met 38 leden.

7 October.	Oprichting der afdeeling Djombang met 30, der afdeeling Modjokerto met 29 leden.
13 October.	Oprichting der afdeeling Solo met 88 leden.
19 October.	Tweede prapaganda-tocht. Schitterende demonstratie te Semarang. Topee en D. D. spreken een vergadering van 1300 menschen toe.
20 October.	Propaganda-bijeenkomst te Kendal. De partijmarsch van Van Barthold voor 't eerst gespeeld.
21 October.	Propaganda-optocht te Bandoeng; 2000 demonstranten op de been.
26 October.	Oprichting der afdeeling Bodjonegoro.
28 October.	Overwinning aan de stembus te Cheribon. A.C. van Naersen gekozen, maar door zijn chefs gedwongen de candidatuur te weigeren.
29 October.	Gecombineerde vergadering te Batavia van Indischen Bond en Indische Partij. Geen samenwerking mogelijk. Partijprogam voor de eerste maal in het openbaar bekend gemaakt.
1 November.	Eerste verdediging van het partijprogram door D. D. op een vergadering van de afdeeling Batavia. Aan *De Expres* wordt gemeld, dat de jongste benoeming van twee residenten, Indiërs, plaats gehad heeft onder den invloed der I. P.
3 November.	Oprichting der afdeeling Indramajoe met 20 leden.
9 November.	Oprichting der afdeeling Blora met 32 leden. Belangrijke verbeteringen in de voorwaarden van dienstname bij den Post- en Telegraafdienst verkregen, na een volhoudende campagne van het partij-orgaan.

16 November.	Oprichting der afdeeling Padang met 70 leden.
19 November.	Overwinning aan de stembus te Cheribon: Mr. Ph. Court gekozen.
20 November.	Oprichting der afdeeling Tjilatjap met 22 leden.
23 November.	Derde propagandatocht.
24. November.	Openbare samenkomst te Serang.
28. November.	De vlag der partij vastgesteld.
30. November.	Oprichting der afdeeling Serang met 70 leden. Overwinning aan de stembus te Pekalongan: Frederiks, Binder, Vincent gekozen.
3 December.	Nederlaag aan de stembus te Bandoeng: 81 % Indiërs-kiezers aan de bus.
5-6 December.	Groote Clubfeesten te Semarang. De vlag der partij waait daar voor 't eerst uit.
7 December.	Vierde propagandatocht.
8 December.	Openbare propaganda-vergadering te Soerabaja. D. D. spreekt 800 toehoorders toe. Openbare samenkomst te Djombang.
10 December.	Overwinning aan de stembus te Soerabaja: Dr. Johan, L. Joon en Wilson met verpletterende meerderheid gekozen.
16 December.	Dr. Tjipto Mangoenkoesoemo aan „de Expres" verbonden. — Plebisciet der partij, om zicht uit

	te spreken voor of tegen de beginselen van den Indischen Bond en de Indische Partij: 4000 stemmen vóór de I. P., géén voor den I. B.
19 December.	Vijfde propagandatocht-samenkomst te Djokja.
20 December.	Samenkomst te Solo.
21 December.	Samenkomst te Koedoes. Oprichting der afdeeling met 60 leden.
22 December.	Samenkomst te Semarang. D. D. spreekt 1100 leden toe.
25 December.	Groote Constitutie- vergadering. Statuten aangenomen. Het definitief Hoofdbestuur gekozen, samengesteld uit: E. F. E. Douwes Dekker, voorzitter; Tjipto Mangoenkoesoemo, vice-voorzitter; J. G. van Ham, secretaris; G. P. Carli, Penningmeester; J. D. Brunsveld van Hulten en J. R. Agerbeek. Onthulling van het Vaandel der Partij. H. A. Dezentjé stelt f 100.000 beschikbaar voor de Partij ten behoeve van coöperatieve doeleinden.
30 December.	Geknevelde heerendienst-plichtigen op Mindanao, dank zij de actie van het partij-orgaan, in het gelijk gesteld.

SAMENSTELLING DER PARTIJ.

HOOFDBESTUUR OP 1 MAART 1913.

Voorzitter,	E. F. E. Douwes Dekker.
Vice- Voorzitter,	Tjipto Mangoenkoesoemo.
Secretaris,	J. G. van Ham.
Penningmeester,	G. P. Carli.
Commissarissen,	J. R. Agerbeek.
	J. D. Brunsveld van Hulten.

Afdeeling SEMARANG.

1375 leden.

Voorzitter,	G. L. Topee.
Vice- Voorzitter,	F. F. van Lingen.
Eerste Secretaris,	F. W. van de Kasteele.
Tweede ,,	R. Pramoe.
Eerste Penningm.	E. W. H. Grünewald.
Tweede ,,	F. K. W. van Delden.
Archivaris,	J. H. Pangemanann.
Lid,	Tan Kong Han.

Afdeeling SOERABAJA.

827 Leden.

Voorzitter,	
Vice- Voorzitter,	C. J. van Leeuwen.
Secretaris,	G. L. Reynaert.
Adjunct- Secretaris,	E. Black.
Penningmeester,	G. Haholy.
Adjunct- Penningm.	T. G. Wiedenhof Jr.
Commissarissen,	W. Matzen.
	J. Peters.
	G. A. B. Micola van Fürstenrecht.

Afdeeling BATAVIA.

809 Leden.

Voorzitter,	G. Elenbaas.
Vice-Voorzitter,	Th. Nijland.
Secretaris,	Th. Bedier de Prairie.
Penningmeester,	H. J. de Wilde.
Commissarissen,	R. M. Soepardi.
	J. Calicher.
	P. Heynneman.
	H. Dezentjé.
	W. van der Puil.

Afdeeling BANDOENG.

740 Leden.

Voorzitter,	H. C. Kakebeeke.
Vice-Voorzitter,	J. F. Wesselius.
Secretaris,	C. H. van Dorp.
Eerste Penningm.	W. van der Sluis.
Tweede ,,	J. Koppel.
Commissarissen,	R. Akman.
	W. Ch. Ledder.

Afdeeling SOLO.

321 Leden.

Voorzitter,	Th. R. Landouw.
Vice-Voorzitter,	H. A. Dezentjé
Secretaris,	J. A. Mulder.
Penningmeester,	J. L. Zondag.
Commissarissen,	K. Tinneveld.
	R. M. Soleiman.
	Oey Boen Soey.

Afdeeling DJOKJA.

200 Leden.

Voorzitter,	E. W. Fabritius.
Secr. Penningm.	H. H. Dom.
Commissarissen,	A. F. F. Verboom.
	J. L. Israël.
	A. L. Matray.
	A. B. David.
	J. Baud.

Afdeeling CHERIBON.

150 Leden.

Voorzitter,	Mr. Ph. Court.
Secretaris,	G. D. Schäfer.
Penningmeester,	A. R. Leunissen.
Commissarissen,	R. W. N. Lewis.
	V. L. Portier.

Afdeeling PADANG.

120 Leden.

Voorzitter.	F. A. N. Loth.
Vice-Voorzitter,	Dr. A. Rivaï.
Secretaris,	L. Ginus.
Penningmeester,	Lim Ek Tie.
Commissarissen,	J. C. Holtzapfel.
	H. H. J. B. Mess.
	J. P. A. C. Alting Sibergh.

Afdeeling INDRAMAJOE.

113 Leden.

Voorzitter,	G. V. Rhemrev.
Secretaris,	M. L. Leyting.
Penningmeester,	Mas Hadji Mohammad Raïs.
Commissarissen,	A. L. Binkhorst.
	W. Th. Léman.
	Mas. Soema dhi Brata.

Afdeeling POERWOKERTO.

111 Leden.

Voorzitter,	C. C. Simon.
Vice- Voorzitter,	A. Fredriksz.
Secretaris,	J. K. van Slee.
Adjunct- Secretaris,	Sarwin.
Commissarissen,	L. J. Titaley.
	M. Doornik.

Afdeeling PEKALONGAN.

110 Leden.

Voorzitter,	J. Ch. Scharff.
Secretaris,	L. L. G. F. Born.
Penningmeester,	
Commissarissen,	L. F. Fischer.
	J. W. C. Fredriksz.
	L. A. Ham.
	P. J. G. Vermeulen.

Afdeeling MADIOEN.

103 Leden.

Voorzitter,	Jhr. Goldman.
Secr.- Penningm.	Weidema.
Commissarissen,	van Ossenbruggen.
	van Hek.
	Maidman.

Afdeeling MEESTER CORNELIS.

101 Leden.

Voorzitter,	E. Rijken.
Viee- Voorzitter.	A. Bijvoet,
Secretaris,	Ch. Wetters.
Penningmeester,	M. Th. Boelhouwer.
Commissarissen,	Ch. M. Bethbeder.
	Sarkam.
	J. W. Horstink.
	Iskandar
	G. A. Gersen.

Afdeeling MALANG.

100 Leden.

Voorzitter,	J. Herklots.
Secretaris,	A. E. de Jonker.
Penningmeester,	Ch. van den Broek.
Commissarissen,	J. C. Pagalotti.
	B. Heller.
	F. M. van Eldik

Afdeeling KOEDOES.

97 Leden.

Voorzitter.	Keyer
Vice-Voorzitter,	Leeuwenbergh.
Secr.-Penningmeester,	
Commissarissen,	B. Noorman.
	Busselaar.
	Ottenhoff

Afdeeling KENDAL.

97 Leden.

Voorzitter,	J. R. G. Sutherland.
Secr.-Penningmeester,	W. A. van Casand.
Commissarissen,	C. Th. J. L. A. Albinus.
	R. Menap.
	J. H. Jolly.

Afdeeling DJOMBANG.

93 Leden.

Voorzitter,	J. A. Hoff.
Secretaris,	J. Ch. Simao.
Penningmeester,	J. F. de Ceuninck van Capelle.
Commissarissen,	J. L. K. Lapré.
	J. W. L. M. C. Fransz.

Afdeeling MODJOKERTO.

93 Leden.

Voorzitter,	J. Swaving.
Vice- Voorzitter,	J. A. A. Hinze.
Secr. Penningmeester,	W. A. Coester.
Commissarissen,	A. M. van der Tas.
	V. Neyman.

Afdeeling SERANG.

80 Leden.

Voorzitter,	F. F. C. Cordesius.
Vice- Voorzitter,	R. Hasan Djajadiningrat.
Secr.- Penningmeester,	R. C. Empting.
Commissarissen,	J. van der Poel.
	B. Lentze.
	Lie Soen Foeng.
	M. Mangkoe dhi Sastra.

Afdeeling BLORA.

76 Leden.

Voorzitter,	T. E. Bischoff.
Secr.- Penningmeester,	H. W. C. Deuker.
Commissarissen,	E. W. van Leeuwen.
	D. B. G. Claus.

Afdeeling BILLITON.

45 Leden.

Voorzitter,	R. Latip.
Secr.- Penningmeester,	H. J. Ph. van Rossum.
Commissarissen,	Domingus.
	Lioe Wong Fa.
Agent,	E. Hornung.
Plv. Agent,	Karsseboom.

Afdeeling POERWODADI-GROBOGAN.

44 Leden.

Voorzitter,	F. L. de la Croix.
Secr.- Penningmeester,	J. A. H. Raedt.
Commissaris,	M. Soepardi.

Afdeeling TJIMAHI.

43 Leden.

Voorzitter,	R. Teuscher.
Secr.- Penningmeester.	H. Ph. Schmidt.
Commissarissen,	J. F de Bruyne
	P. Sonisa.
	W. B. Toorop.

Afdeeling TJITJALENGKA.

20 Leden.

Voorzitter,	H. Gusdorf.
Secretaris,	Wangsanegara.
Penningmeester,	G. F. K. Teuscher.

Afdeeling BANGIL.

20 Leden.

Voorzitter,	
Secr. Penningmeester,	
Commissaris,	

Afdeeling PENGALENGAN,

10 Leden.

Voorzitter,	C. J. Uys.
Vice- Voorzitter,	J. Hoesen.
Secr.- Penningmeester,	L. J. Launy.

Afdeeling BODJONEGORO.

..... Leden.

Voorzitter,
Secr.- Penningmeester, J. C. Steevensz.
Commissaris,

Afdeeling TJILATJAP.

81 Leden.

Voorzitter,	F. Werdmüller von Elgg.
Vice- Voorzitter,	W. Ramers.
Secretaris,	A. Eysink.
Penningmeester,	E. F. Dumas.
Commissarissen,	C. Mouthaan.
	Phoa Ik Tjay.
	Tjwa Ging Hwie.

Afdeeling TOEBAN.

13 Leden.

Afdeeling TEGAL.

..... Leden.

INHOUD.

	Pag.
Voorwoord.	3
Oostersche Kalender voor 1913	5
Jaarverslag der Indische Partij (tot 31 Dec. 1912)	103
Resultaten van den Arbeid	114
Chronologie der Partij	119
Samenstelling van Afdeelingsbesturen	124

JOKO PRAMONO
TGL : 1-10-15
PARAF : .....

8C

PER
D